

KS § 226

Dnr KS 2011/205-450

Utdrag: akten, KF

Renhållningsordning för Österåkers kommun

Ärende

Roslagsvatten AB har i samarbete med kommunen arbetat fram ett förslag till renhållningsordning för Österåkers kommun. Styrelsen för Österåkersvatten AB föreslår att renhållningsordningen fastställs av kommunfullmäktige att gälla från den 1 januari 2012.

Tidigare beredning

- Kommunstyrelsens kontor redogör för ärendet i tjänsteutlåtande daterat 2011-10-28, rev. 2011-11-29.
- Arbetsutskottet har behandlat ärendet den 16 november 2011, § 179.
- Arbetsutskottet har behandlat ärendet den 19 oktober 2011, § 152.
- Samhällsbyggnadsnämnden har behandlat ärendet den 26 september 2011, § 220.
- Samhällsbyggnadsförvaltningen redogör för ärendet i tjänsteutlåtande daterat 2011-09-15.
- *Renhållningsordning för Österåkers kommun*, Roslagsvatten AB, 2011-09-13.

Yrkande

– Michaela Fletcher Sjöman (M) biträder kommunstyrelsens kontors förslag angivet i tjänsteutlåtande daterat 2011-10-28, reviderat 2011-11-29 med tillägget att beslutsats 1 och 3 sammanförs till en beslutsats 1:

"1. Renhållningsordningen för Österåkers kommun antas med komplettering att en grovavfallsinsamling ska finnas kvar på fastlandet och Ljusterö under 2012 och att kostnaden för denna ska ingå i den fasta grundavgiften."

Samt att en beslutsats 4 tillförs:

"4. Roslagsvatten AB uppmanas att bedriva en informationskampanj om den nya renhållningsordningen."

– Michael Solander (MP) yrkar att kvalitetsmålen förtydligas fram till 2020.

Proposition

Ordföranden ställer Michaela Fletcher Sjömans (M) yrkande (reviderat huvudförslag) mot Michael Solanders (MP) yrkande och finner att Kommunstyrelsen beslutar enligt Michaela Fletcher Sjömans (M) yrkande.

Forts.

Forts. § 226

Votering

Votering begärs och verkställs med ja-röst för bifall till Michaela Fletcher Sjömans (M) yrkande (reviderat huvudförslag) och nej-röst för bifall till Michael Solanders (MP) yrkande. Voteringen utfaller enligt bilagd omröstningslista med 10 ja-röster mot 5 nej-röster. Kommunstyrelsen har således beslutat att bifalla Michaela Fletcher Sjömans (M) yrkande (reviderat huvudförslag).

Kommunstyrelsens förslag

Kommunfullmäktige beslutar

1. Renhållningsordningen för Österåkers kommun antas med komplettering att en grovavfallsinsamling ska finnas kvar på fastlandet och Ljusterö under 2012 och att kostnaden för denna ska ingå i den fasta grundavgiften.
2. Renhållningsordningen ska gälla från 1 januari 2012.
3. Roslagsvatten AB ges möjlighet att göra redaktionella justeringar av renhållningsordningen.
4. Roslagsvatten AB uppmanas att bedriva en informationskampanj om den nya renhållningsordningen.

Särskilt yttrande

– Michael Solander (MP) medges lämna nedan angivet särskilt yttrande till protokollet. Socialdemokraterna samt Vänsterpartiet biträder Michael Solanders (MP) särskilda yttrande:

"När det gäller Avfallsplanen så vill vi i MP peka på att det finns många mätbara mål fram till 2014, men den saknar nästan helt mätbara mål fram till 2020.

Vi ser det som en fara pga att måluppfyllelsen kan äventyras och i och med det också våra miljömål."

Michael Solander (MP)

Bilaga 226/2011 Omröstningslista

MS

ALT

Bilaga 226/2011 Omröstningslista

VOTERINGSLISTA
KOMMUNSTYRELSEN I ÖSTERÅKERS KOMMUN (mandatperiod 2010-2014)

Ändringsdatum 2011-11-07)

Parti	LEDAMÖTER Namn	När - var	Från- var	§ 226			§			§			§			
				J	N	A	J	N	A	J	N	A	J	N	A	
M	Johan Boström	X		X												
M	Eliza Roszkowska-Öberg		X													
M	Hampe Klein	X		X												
M	Conny Söderström	X		X												
FP	Elisabeth Gunnars 1:e vice ordf	X		X												
FP	Pablo Garay	X		X												
C	Björn Pålhammar	X		X												
KD	Mikael Ottosson	X		X												
ÖP	Rolf Granström		X													
S	Ann-Christine Furustrand 2:e vice ordf	X			X											
S	Anas Abdullah		X													
S	Marie Ende		X													
RP	Marie Wengse	X			X											
MP	Michael Solander	X			X											
M	Michaela Fletcher Sjöman, ordförande	X			X											
	ERSÄTTARE															
M	Christina Funhammar	X			X											
M	Kenneth Netterström	X			X											
M	Jeanette Widén		X													
FP	Fredrik Pahlberg		X													
S	Hans Johansson	X			X											
RP	Stefan Cronberg	X														
V	Bo Edlén	X			X											
	Resultat				10	5										

KRS

ACF

PROJECT REPORT

Topic: _____

Name: _____

Sl. No.	Name	Roll No.	Grade	Section	Remarks
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					
32					
33					
34					
35					
36					
37					
38					
39					
40					
41					
42					
43					
44					
45					
46					
47					
48					
49					
50					
51					
52					
53					
54					
55					
56					
57					
58					
59					
60					
61					
62					
63					
64					
65					
66					
67					
68					
69					
70					
71					
72					
73					
74					
75					
76					
77					
78					
79					
80					
81					
82					
83					
84					
85					
86					
87					
88					
89					
90					
91					
92					
93					
94					
95					
96					
97					
98					
99					
100					

2011-10-28 Dnr SBN 2011/0261-450

Rev. 2011-11-29

KS 2011/205-450 (6)

Till Kommunstyrelsen

Renhållningsordning för Österåkers kommun

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

1. Renhållningsordningen för Österåkers kommun, med undantag av det som anförs i tredje beslutssatsen, antas.
2. Renhållningsordningen ska gälla från 1 januari 2012.
3. En grovavfallsinsamling per år ska finnas kvar på fastlandet och Ljusterö under 2012 och kostnaden ska ingå i den fasta grundavgiften.
4. Roslagsvatten AB ges möjlighet att göra redaktionella justeringar av renhållningsordningen.

Bakgrund

I varje kommun ska det enligt miljöbalken finnas en renhållningsordning som dels ska innehålla en avfallsplan och dels föreskrifter om hantering av avfall. Renhållningsordningen har tagits fram av Roslagsvatten i samarbete med samhällsbyggnadsförvaltningen.

Tidigare beredning och källhänvisning

Samhällsbyggnadsnämnden har behandlat ärendet, § 220, 2011-09-26. Nämnden föreslog att grovavfallshämtningen på fastland och Ljusterö ska fortsätta i nuvarande form med två hämtningar per år.

Vid kommunstyrelsens arbetsutskott 2011-10-19, redovisade Roslagsvattens VD Mikael Medelberg de viktigaste förändringarna och skälen till dem. Motiven för ändrad grovavfallsinsamling är flera, främst eftersträvas en bättre sortering som medför mindre mängder till deponi. Uppläggning på deponi är dyrt och det sämsta sättet att hantera avfall på ur miljösynpunkt. Grovavfall som hämtas vid fastighet genomgår bara en enkel sortering varför det mesta går till deponi.

Arbetsmiljöskäl är ett annat motiv då den nuvarande insamlingsmodellen inte kan fortsätta utan avfallet måste lämnas i storsäck som lyfts av kranbil.

Principen att förorenaren ska betala har också varit vägledande i arbetet. Grovavfallsinsamling vid fastighet har utnyttjats av vissa men alla har fått betala.

Slutligen kommer den nya återvinningscentralen på Brännbacken att underlätta för abonnenterna att lämna sitt sorterade grovavfall på ett smidigare sätt samt kommer också att möjliggöra att lämna användbara saker så att andra kan återanvända dem.

KS AU bedömde dock att åtminstone en grovavfallsinsamling ska ske per år på fastland och Ljusterö. Det är viktigt att upprätthålla en hög service fram till dess att den nya återvinningscentralen öppnas.

Kompletterande information, PM, från Roslagsvatten AB

Roslagsvatten AB inkom 2011-10-27 till kommunen med "PM om hämtning av grovsopor". Roslagsvatten AB har beräknat kostnaden för att behålla en grovavfallsinsamling vid fastighet även på fastland och Ljusterö. Av arbetsmiljömässiga skäl ska så kallat smått grovavfall buntas, packas, ihop. Den form av insamling som föreslås medför en höjning av grundavgiften för ett villahushåll med 200 kr och för ett hushåll i flerbostadshus med 100 kr år 2012.

Reviderat förslag 2011-11-29

Det föreslås att en grovavfallshämtning ska genomföras och ingå i grundavgiften under 2012. Från och med 2013 kommer den nya återvinningscentralen att ersätta den schemalagda grovavfallshämtningen vid fastighet. Grovavfallshämtning kommer dock alltid att kunna beställas mot avgift.

Bilagor

- Bilaga 1. Samhällsbyggnadsnämnden § 220/11
- Bilaga 2. Förslag till avfallsplan
- Bilaga 3. Förslag till avfallsföreskrifter
- Bilaga 4. PM 2011-10-23 om hämtning av grovsopor

Karin Proos
Kommundirektör

§ 220

Dnr SBN 2011/0261-450

Renhållningsordning för Österåkers kommun

Bror Jansson, ordförande i Österåkersvatten AB, beskrev de stora förändringarna i renhållningsordningen och svarade tillsammans med Terees von Stedingk och Marcus Wisting, Roslagsvatten AB, på nämndens frågor.

Roslagsvatten AB har i samarbete med kommunen arbetat fram ett förslag till renhållningsordning för Österåkers kommun. Styrelsen för Österåkersvatten AB anholder om att renhållningsordningen fastställs av kommunfullmäktige att gälla från den 1 januari 2012.

I ärendet föreligger samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2011-09-15.

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår Kommunfullmäktige besluta

1. Renhållningsordningen för Österåkers kommun, med undantag av det som anförs i tredje beslutssatsen, antas.
2. Renhållningsordningen ska gälla från 1 januari 2012.
3. Grovavfallsinsamlingen ska finnas kvar i dess nuvarande form.
4. Roslagsvatten AB ges möjlighet att göra redaktionella justeringar av renhållningsordningen.

Överläggning och yrkanden

Vid dagens sammanträde yrkar Michael Solander på att föreliggande beslutsförslag till kommunfullmäktige ska kompletteras med en beslutsats om att Renhållningsordningen ska kompletteras med fler mätbara mål som rör hela perioden fram till 2020.

Jan Olov Sundström yrkar avslag på Solanders kompletteringsyrkande.

Beslutsgång

Ordföranden ställer yrkandena mot varandra och finner att nämnden biträder Sundströms yrkande, varpå omröstning begärs.

Nämnden godkänner följande beslutsgång: Ja-röst för beslut enligt Sundströms förslag, Nej-röst för beslut enligt Solanders förslag.

Omröstningen utfaller med 9 Ja-röster, 3 Nej-röster, 1 avstår från att rösta, enligt följande fördelning:

<u>Ja-röst</u>	<u>Nej-röst</u>	<u>Avstår</u>
Gunnar Fristedt	Elisabeth Karlstedt	Björn Pålhammar
Kurt Berntsson	Michael Solander	
Mats Højbrant	Lars Magnusson	
Urban Baudin		
Pär Lindfors		
Bengt Svensson		
Mathias Lindow		
Stig Himberg		
Jan Olov Sundström		

Bakgrund

I varje kommun ska det enligt miljöbalken finnas en renhållningsordning som dels ska innehålla en avfallsplan och dels föreskrifter om hantering av avfall.

Avfallsplanen innehåller uppgifter om avfall inom kommunen och beskriver hur Österåkers kommun ska arbeta med avfallshanteringen fram till år 2020 för att minska avfallets mängd och farlighet. Målsättningen är att få ett tydligt styrdokument som ger en helhetsbild av avfallshanteringen och vilka utmaningar kommunen står inför för att skapa en hållbar avfallshantering.

Avfallsföreskrifterna anger ansvar och skyldigheter för bl.a. förvaring och transport, beskriver vilka avfallsslag som regleras, anger hämtningsintervall, och beskriver möjliga förändringar och undantag som kan göras.

Efter kungörelse har förslaget till renhållningsordning varit utställt under tiden 27 juni till 15 augusti för att ge allmänheten möjlighet att lämna synpunkter. Samråd har ägt rum med fastighetsägare och myndigheter. Alla synpunkter har bedömts och har i relevanta fall lett till förändringar av innehållet.

Nämndens slutsatser

De viktigaste förändringarna är införande av behovstömning och insamling av matavfall samt att grovavfalls- och farligt avfallskampanjer på fastlandet och Ljusterö upphör.

Behovstömning innebär att hushållet själv avgör hur ofta tömning önskas. Fördelen är att hushållen endast betalar för hämtning då avfallskärlet är framdraget, vilket gynnar de som lämnar lite avfall. Det kan allmänt leda till bättre källsortering och därmed mindre avfallsmängder.

En risk som nämnden ser är att olägenhet i form av lukt och flugor kan uppstå om inte kärlet töms tillräckligt ofta.

Matavfallsinsamlingen möjliggör biologisk behandling av avfallet och utvinning av biogas vilket är mycket positivt. Förhoppningsvis kommer hushållen att vilja använda sig av möjligheten. Risken för olägenhet av lukt och flugor finns om inte kärlet töms tillräckligt ofta samt rengörs vid behov.

Matavfallsinsamling är bra ur miljösynpunkt men kräver att Roslagsvatten och entreprenören på olika sätt följer upp hur insamlingen fungerar samt vid behov agerar för att minska riskerna för olägenhet.

Grovavfalls- och farligt avfallskampanjerna har belastat varje abonnent med avgift oavsett om avfall lämnats eller inte. Möjlighet till beställning, budning, finns fortfarande kvar. Insamlingskampanjerna har också medfört dålig sortering av avfallet och kritik ur arbetsmiljösynpunkt.

Nämndens bedömning är dock att grovavfallsinsamlingen ska fortsätta i sin nuvarande form (och ingå i den fasta avgiften) även på fastlandet och Ljusterö. Detta för att möjliggöra för alla att enkelt bli av med sitt avfall och för att minska risken för att avfall dumpas i naturen.

2012 - 2020

Avfallsplan Österåkers kommun 2012-2020

Österåker

Roslags
vatten AB

Projektgrupp

Projektgruppen består av följande medverkande:

Terees von Stedingk, avfallshandläggare och projektledare,
Roslagsvatten AB

Marcus Wisting, avfallshandläggare, Roslagsvatten AB

David Dotzsky, avfallshandläggare, Roslagsvatten AB

Rolf Larsson, miljö- och hälsoskyddsinspektör, Österåkers
kommun

Kristina Eriksson, miljö- och hälsoskyddsinspektör, Österåkers
kommun

Adjungerande handläggare:

Bo Lidén, miljöplanerare Österåkers kommun

Nina Andersson, exploateringsingenjör, Österåkers kommun

Hans Lindström, byggnadsinspektör, Österåkers kommun

Christine Forsberg, planingenjör, Österåkers kommun

Styrgrupp:

Mikael Medelberg, VD, Roslagsvatten AB

Anders Lingsten, avfallschef, Roslagsvatten AB

Kristina Gewers, samhällsbyggnadschef, Österåkers kommun

Gunilla Enggren, miljö- och hälsoskyddschef, Österåkers kommun

Fotografi på framsidan: Gerhard Nuss, Österåkers kommun

Avfallsplanen är godkänd av kommunfullmäktige den [..]

FÖRORD

Avfallshandling är en viktig service i vårt samhälle som med åren har fått en allt större miljöprägel. Idag styr miljömål från EU-nivå till lokal nivå i stor utsträckning hur avfallshandling utformas. Med tanke på att allt vi konsumerar av det stora flöde av varor vi ser i butikerna, förr eller senare blir avfall är det lätt att förstå att en väl fungerande avfallshandling är viktig för en hållbar utveckling.

Samtidigt ökar våra krav på flexibilitet i systemen. Som medborgare vill vi idag kunna styra mer över hur de tjänster vi köper ser ut. Detta är något som många kommuner i regionen har tagit fasta på i sina avfallsplaner och det finns ett pågående arbete med att hitta nya sätt att skapa en enkel och effektiv avfallshandling. Det regionala synsättet har därför legat till grund för det här arbetet. På så vis hoppas vi att Österåker tillsammans med vår närregion ska få en gemensam syn kring de processer och tekniska system som skapar en framgångsrik avfallshandling.

Österåkers avfallsplan har arbetats fram i samarbete mellan Roslagsvatten AB och Samhällsbyggnadsförvaltningen, Österåkers kommun.

Åkersberga september 2011

Stygruppen för avfallsplan

Handwritten initials/signature

Innehåll

Projektgrupp	2
FÖRORD	3
SAMMANFATTNING	7
1 INLEDNING	9
1.1 Bakgrund	9
1.2 Målsättning	11
1.3 Avfall i Österåkers kommun	11
1.3.1 Avfall som kommunen ansvarar för	11
1.3.2 Avfallsmängder	12
1.3.3 Avfall som omfattas av producentansvar	13
1.3.4 Verksamhetsavfall	13
1.3.5 Ansvar och samarbete	14
1.4 Planens framtagande	14
1.5 Läsanvisning	15
2 En hållbar avfallshantering för Österåker 2020	17
2.1 Övergripande mål till år 2020	19
2.2 Övergripande strategi	21
2.3 Delmål till 2014	21
2.3.1 Människan i centrum	22
2.3.2 Kvalitet	25
2.3.3 Minska avfallets mängd	26
2.3.4 Minska avfallets farlighet	27
2.3.5 Öka återanvändningen	29
2.3.6 Öka materialåtervinningen	29
2.3.7 Energiutvinning	32
2.3.8 Deponering	34
3 Viktiga aspekter vid formulering av mål och aktiviteter	35
3.1 Allmänna kriterier för dagens och framtidens insamlingssystem	35
3.2 SÖRABs plan för ett hållbart samhälle 2009-2011	36
4 Planens miljöpåverkan	38
5 Ekonomi	39
5.1 Avfallsekonomi i ett historiskt perspektiv	39
5.2 Principer för avfallsekonomi	39
5.3 Ekonomiska styrmedel	40
5.3.1 Skatter	40
5.3.2 Avgifter	40
5.3.3 Övriga styrmedel	41
5.4 Tillgängliga resurser	41
5.5 Bedömning av resursbehov	41
5.6 Potentiella besparingar	41
6 Handlingsplaner och uppföljning	43
6.1 Årliga handlingsplaner och årlig uppföljning	43
6.2 Årlig uppföljning	43
6.3 Avstämning av delmål	43
6.4 Slutlig avstämning	43

BILAGOR

Bilaga 1 Nulägesbeskrivning och prognos

Bilaga 2 Anläggningar för återvinning och bortskaffande av avfall

Handwritten signature

- Bilaga 3 Nedlagda deponier
- Bilaga 4 Uppföljning av föregående avfallsplan
- Bilaga 5 Omvärldsbeskrivning
- Bilaga 6 Miljöbeskrivning
- Bilaga 7 Ordlista
- Bilaga 8 Aktuella uppgifter till länsstyrelsen

RB

SAMMANFATTNING

Denna plan beskriver hur Österåkers kommun ska arbeta med avfallshanteringen fram till år 2020. Målsättningen är att få ett tydligt styrdokument som ger en helhetsbild av avfallshanteringen i Österåkers kommun och vilka utmaningar vi står inför för att skapa en hållbar avfallshantering.

I Sverige är kommunerna ansvariga för insamling och behandling av hushållsavfall. I Österåker är Roslagsvatten AB huvudman för avfallshanteringen. Vissa typer av avfall omfattas av producentansvar vilket innebär att producenten ska se till att insamlingssystem finns för att samla in och omhänderta avfallet. Avfall som uppkommer hos verksamheter och som inte är hushållsavfall ansvarar verksamhetsutövaren själv för. Arbetet med att ta fram en ny avfallsplan har skett i samarbete mellan Roslagsvatten och Samhällsbyggnadsförvaltningen.

Grunden för de övergripande målen är EU:s avfallshierarki som är vägledande för hur avfall ska behandlas. I första hand ska man sträva efter att avfallets mängd och farlighet ska minska. I andra hand ska avfall återanvändas i så hög grad som möjligt. Om avfallet inte går att återanvända ska det materialåtervinnas. Därefter ska avfallet energiutvinnas. Om man inte kan behandla avfallet på något annat sätt så är det slutligen deponering av avfallet som är det sista sättet att omhänderta avfall. Ytterligare två faktorer som är viktiga att beakta är att de system som används måste vara anpassade både till de som lämnar och de som hämtar eller hanterar avfallet, och det uppkomna avfallet måste ha en så god kvalitet att avfallet kan resursutnyttjas.

De övergripande målen för hantering av avfall i Österåkers kommun fram till år 2020 är:

Mål 1. Människan i centrum	Avfallshantering ska utgå från människans behov och vara anpassad både till den som lämnar och den som hämtar avfall.
Mål 2. Kvalitet	Allt avfall ska vara rätt sorterat och inte skräpa ned.
Mål 3. Minska avfallets mängd	Resurshushållning ska stimuleras för att minska avfallets mängd och uttaget av råvaror och naturresurser.
Mål 4. Minska avfallets farlighet	Inget farligt avfall ska finnas blandat med annat avfall.
Mål 5. Öka återanvändningen	Återanvändning av varor och produkter ska stimuleras.
Mål 6. Öka materialåtervinningen	Minst 50 procent av hushållsavfallet ska materialåtervinnas och materialåtervinningen från verksamheter ska öka.

Mål 7. Energiutvinning	Brännbart avfall som inte kan återanvändas eller återvinnas ska användas som bränsle. Biogas kan ersätta fossila bränslen.
Mål 8. Deponering	Deponering ska bara ske om det inte finns andra behandlingsmöjligheter. Nedlagda deponier ska inte vara någon risk för människors hälsa eller miljön.

För att nå målen kan ett antal olika styrmedel användas. Den övergripande strategin kommer att vara kommunikation. Miljöstyrning av renhållningsavgifterna kommer också att vara ett viktigt instrument. Genom en tydligare koppling till EU:s princip om att förorenaren betalar kommer den som genererar avfall i större utsträckning än idag att debiteras för sitt avfall. På så vis tydliggörs den egna rollen och de kostnader som det egna avfallet för med sig.

Uppföljningen av avfallsplanen kommer att samordnas av Roslagsvatten och Samhällsbyggnadsförvaltningen, med Roslagsvatten som huvudsamordnare. De olika delmålens aktiviteter ska arbetas in i de berörda förvaltningarnas årliga verksamhetsplaner.

11 15

INLEDNING

Denna plan beskriver hur Österåkers kommun ska arbeta med avfallshanteringen fram till år 2020. Planen lägger fast målen för år 2020 och hur långt arbetet ska ha kommit till utgången av år 2014. Hur arbetet ska gå till för att nå delmålen beskrivs i olika aktiviteter. Dessa aktiviteter ska ingå i de berörda förvaltningarnas verksamhetsplaner. .

1.1 Bakgrund

För varje kommun ska det finnas en renhållningsordning med föreskrifter om avfallshandling samt en avfallsplan. Målen som togs fram i Österåkers avfallsplan för 2007-2010 har till stor del uppnåtts eller i vissa fall visat sig omöjliga att uppnå. Samtidigt finns mycket kvar att göra för att uppnå en avfallshandling med liten miljöpåverkan. Behovet har därför funnits att se över kommunens avfallsplan.

Avfallsmängderna per invånare har i Österåkers kommun ökat stadigt fram till 2010. Ökningen har skett för mängden grovavfall, medan mängden säck- och kärlavfall¹ sedan flera år tillbaka minskat och går därmed emot den nationella trenden av ökande mängder.

Kommunen har en stark befolkningsökning sedan 1950 och trenden ser ut att fortstätta tack vare höga födseltal och en planerad ökning av bostadsbeståndet. I kommunen bor 39 500 människor. Den beräknade mängden invånare år 2019 är 43 500 människor.

Kommunens invånare är relativt nöjda med den avfallshandling som erbjuds, även om det finns önskemål om vissa förändringar². En del av dessa önskemål kommer att tillgodoses genom den nya entreprenad som startar 2012, men det finns också ett antal problem att ta itu med. För Österåker är en viktig fråga att minska deponeringen till förmån för ökad återvinning, återanvändning och avfallsminimering, en utveckling som är prioriterad både inom EU och nationellt. Med en planperiod som sträcker sig över längre tid (2012-2020) är målet att skapa förutsättningar för att driva igenom mer långsiktiga förändringar.

För att minska miljöpåverkan från avfallshandling är minskning av avfallens mängd och ökad återanvändning prioriterade tillvägagångssätt enligt EU. Genom ökad sortering ökar avfallens potential som resurs och avfallens miljöpåverkan kan minimeras. SÖRAB-kommunerna³ har i sin avfallsplan gjort bedömningen att

¹ Det avfall som hamnar i den vanliga soppåsen och sedan lämnas i säck, kär, container eller annan behållare.

² Enkätundersökning Avfallshandling 2009

³ SÖRAB är ett avfallsbolag som ägs gemensamt av kommunerna Danderyd, Järfälla, Lidingö, Sollentuna, Solna, Sundbyberg, Täby,

MC BS

avfallssystemen måste bli mer bekväma för att invånarna ska motiveras att sortera sitt avfall bättre. För att möjliggöra detta krävs att plats för avfallshantering finns i alla led - i hushållen, vid fastigheterna, plats för återvinningsstationer och återvinningscentraler och plats för mottagnings- och behandlingsanläggningar.

Minskning av avfallets farlighet är den näst viktigaste insatsen för att minska miljöpåverkan från avfallshantering enligt EU:s avfallshierarki. Österåker har generellt haft en hög nivå på insamlade mängder farligt avfall, men av en kundundersökning som genomfördes 2009 framgår att det ändå finns stora mängder farligt avfall som aldrig lämnas in. Endast 60 procent uppger att de lämnar in allt eller nästan allt medan 6 procent uppger att de lämnar in mycket lite eller inget alls. Arbetet med att göra insamlingen ännu bättre kan troligtvis behöva ske på flera plan, dels genom bekvämare insamlingssystem för hushållen, dels genom att öka kunskapen om vilka möjligheter att lämna farligt avfall som finns idag.

Ett annat problem är de arbetsmiljöproblem som finns, en fråga som Österåker har arbetat med under många år men där det ännu finns mycket kvar att göra. Det är också viktigt att arbetsmiljöproblem inte byggs in i nya avfallshanteringssystemen, dels av arbetsmiljöskäl, dels för att säkerställa att insamling kan ske i alla bostadsområden.

Plockanalyser av avfallet visar att mycket av soppåsens innehåll går att materialåtervinna. 2008 var nästan 47 procent av avfallet matavfall och knappt 30 procent förpackningar och returpapper. Österåker ligger långt under det svenska miljö kvalitetsmålet att 35 procent av matavfall från hushåll, restauranger och storkök ska samlas in och behandlas biologiskt 2010. Idag sker endast hemkompostering i Österåker, motsvarande ca 7 procent av matavfallet. I den kundundersökning som genomfördes 2009 svarade 66 procent av kommunens invånare att de är beredda att göra en viss insats för att öka sin källsortering och 77 procent att de källsorterar av miljöskäl. Många frågar efter bättre information men 78 procent anser att de har god kunskap om hur avfall ska sorteras. Ett återkommande önskemål är bättre tillgänglighet att lämna avfall.

Utsortering av matavfall kan möjliggöra mer produktion av biogas vilken kan användas som fordonsbränsle. Detta är en prioriterad fråga i regionen⁴. Behandlingskapacitet för biologisk behandling av det utsorterade matavfallet måste för Österåkers del säkerställas genom att köpa in tjänsten. 2012 när insamling av matavfall för hushåll startar i kommunen kommer matavfallet inledningsvis på prov att köras till SÖRAB för förbehandling och

Upplands Väsby och Vallentuna. Dessa kommuner har även tagit fram en gemensam avfallsplan.

⁴ Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen 2010, Regionplanekontoret Stockholms läns landsting

M RD

sedan transporteras för vidare behandling till Uppsala. Behandling för 2013 och framåt behöver säkerställas.

Av det hushållsavfall som uppstår i Österåkers kommun och som deponeras finns det fortfarande sådant avfall som inte borde deponeras. Det är till exempel brännbart avfall som på grund av bristande sortering och/eller demontering hos hushållen inte kan gå till förbränning. Att minska deponeringen är en prioriterad fråga för Österåkers avfallshantering då en alltför stor del av hushållsavfallet (12 procent) går på deponi. SÖRAB har även konstaterat att av det avfall som går till energiutvinning kvarstår 20-22 procent efter förbränningen i form av aska och slagg. I dagsläget läggs även detta på deponi. Mindre aska och slagg skulle innebära minskade mängder avfall till deponi. Om det vi förbränner inte innehåller farliga ämnen kan det ge möjlighet till återvinning av slaggen, som till exempel kan bli konstruktionsmaterial, och på så sätt kan mängden avfall till deponi minskas ytterligare.

1.2 Målsättning

Målsättningen med denna avfallsplan är att få ett tydligt styrdokument för avfallshanteringen fram till 2020 som möjliggör harmonisering med regionen och därmed en kostnadseffektivare och för medborgarna tydligare avfallshantering genom stordrift, samverkan, gemensamt synsätt och målsättning med närliggande kommuner. Dokumentet ska vara vägledande i alla delar av avfallshanteringskedjan – vid planering av nya bostads- eller verksamhetsområden, vid prövning av bygglov, i tillsyn över miljöfarlig verksamhet och självklart även för hur invånarna och verksamheterna i samhället ska hantera sitt avfall. Avfallsplanen ska ge en helhetsbild av avfallshanteringen i Österåkers kommun och vilka utmaningar vi står inför för att skapa en hållbar avfallshantering.

1.3 Avfall i Österåkers kommun

I Sverige är det kommunerna som ansvarar för insamling och behandling av hushållsavfall och därmed jämförligt avfall. I Österåkers kommun sker både insamling och behandling genom entreprenad, dvs. tjänsterna upphandlas. Detsamma gäller bemanning av kommunens återvinningscentral.

1.3.1 Avfall som kommunen ansvarar för

Kommunen ansvarar för det avfall som definieras som hushållsavfall. Detta begrepp kan i sin tur delas upp dels i "avfall som kommer från hushåll", dels i "därmed jämförligt avfall från annan verksamhet". Som exempel på avfall som kommer från hushåll kan nämnas sopor, köksavfall, latrin och slam från slambrunnar och slamtankar. Till hushållsavfall räknas också skrymmande avfall som exempelvis uttrangerade möbler, cyklar och liknande föremål, så kallat grovavfall. Dit räknas även överblivna läkemedel samt miljöfarliga batterier, oljerester, färgrester och annat farligt avfall som ingår som beståndsdel i avfall som kommer från hushåll. Sammanfattningsvis omfattar hushållsavfall det behov av borttransport av avfall som

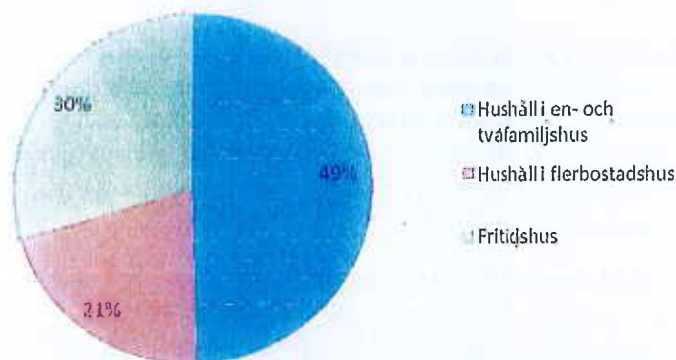
regelmässigt uppkommer vid nyttjande av mark och byggnad för bostadsändamål.

Med avfall som är jämförligt med hushållsavfall menas avfall från industrier, affärsrörelser och annan verksamhet som i renhållningssammanhang är jämförligt med avfall som kommer från hushåll. Det är sådant avfall som uppkommer som en direkt följd av att människor oavsett ändamål eller verksamhet uppehåller sig inom en lokal eller i en anläggning. Som exempel kan nämnas avfall från personalmatsalar, livsmedelsbutiker, restaurangavfall och toalettavfall.

Avfall från underhåll, reparation, ombyggnad eller rivning av bostad eller fastighet kan vara antingen hushållsavfall eller icke hushållsavfall. Mindre underhållsarbeten och reparationer i bostaden räknas som en normal del av boendet. Avfall från sådana arbeten (till exempel målning, tapetsering, slipning av golv och byte av förslitningsdetaljer) är därför hushållsavfall. Om ett byggarbete är omfattande (större reparation, renovering, ombyggnad, rivning etc.) uppstår avfallet främst på grund av byggverksamhet och inte av boende och räknas inte som hushållsavfall.

1.3.2 Avfallsmängder

Inom Österåkers kommun bodde det 39 521 människor den 31 december 2010. Det fanns vid samma tidpunkt totalt 15 201 hushåll. Av dessa bor ca 70 procent av hushållen i småhus och ca 30 procent i flerbostadshus. Samtidigt fanns det 6 375 fritidshus i kommunen⁵. Det innebär att antalet invånare ökar markant under sommarhalvåret. 2019 beräknas befolkningen uppgå till 43 500 invånare⁶.

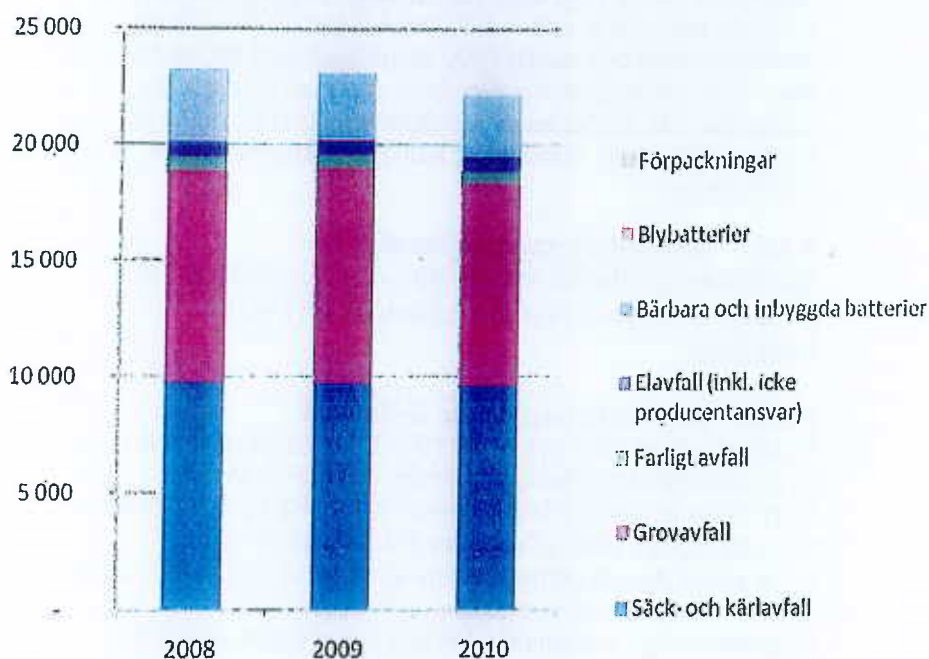
Figur 1. Fördelning av abonnenterna i Österåkers kommun

I kommunen uppkom det år 2010 totalt 22 919 ton hushållsavfall. Av detta är 9 569 ton säck- och kärl avfall, 8799 ton grovavfall och 415 ton farligt avfall. Av avfallet behandlas 67 procent genom

⁵ Källa SCB.

⁶ Källa: Befolkningsprognos 2010 (2010-2019), Österåkers kommun.

förbränning, exklusive det farliga avfallet. Till detta kommer 19 223 ton slam, latrin och fettavfall. Det avfall som uppstår i kommunen beskrivs i sin helhet i bilaga 1, nulägesbeskrivning och prognoser. I statistiken för grovavfall ingår även bygg- och rivningsavfall eftersom dessa fraktioner inte sorteras separat.

Figur 2. Fördelning av avfallsmängder, inklusive producentansvarsmaterial.

1.3.3 Avfall som omfattas av producentansvar

Vissa typer av avfall omfattas av producentansvar. Det innebär att producenten ska se till att lämpliga insamlingssystem finns för att sedan samla in och omhänderta avfallet. Syftet med producentansvaret är att de produkter som sätts på marknaden ska vara lämpade för återvinning. I dagsläget är det producentansvar för förpackningar, returpapper, elektriskt och elektroniskt avfall, batterier, däck och bilar. Producenterna för förpackningar ansvarar för drift och skötsel av de återvinningsstationer som finns utplacerade i kommunen.

1.3.4 Verksamhetsavfall

Det avfall som uppkommer hos företag och verksamheter, och som inte är hushållsavfall eller därmed jämförligt avfall, ansvarar verksamhetsutövaren själv för. Denne ska själv se till att avfallet hanteras på ett hälso- och miljömässigt godtagbart sätt. Av det avfall som samlas in via Brännbackens återvinningscentral är det i dagsläget oklart hur stor del som utgör verksamhetsavfall på grund av att det inte finns något sätt att skilja ut verksamhetsutövare från privatpersoner. 69 procent av egenföretagarna inklusive aktiebolag i kommunen är enmansföretag, antalet företag som är färre än fem anställda uppgår till 89 procent.

Handwritten signature

1.3.5 Ansvar och samarbete

1.3.5.1 Roslagsvatten

Österåkers kommun är ansvarig för insamling och behandling av hushållsavfall. För verkställandet av uppdraget ansvarar Roslagsvatten AB med dess dotterbolag Österåkersvatten AB. Roslagsvatten AB är sedan 2010 huvudman för Österåkers avfallshantering och sedan 2009 respektive 2011 för Vaxholms slam- och avfallshantering. Det finns därför en ambition att i möjligaste mån harmonisera avfallsplaneringen för de båda kommunerna för en effektiv och tydlig avfallshantering i de båda kommunerna.

1.3.5.2 Samhällsbyggnadsnämnden

Samhällsbyggnadsnämndens miljö- och hälsoskydds-enhet ansvarar för tillsynen över avfallshanteringen med stöd av miljöbalken.

1.3.5.3 Stockholmsregionens Avfallsråd

Stockholmsregionens avfallsråd (STAR) är ett nätverk med fokus på avfallsfrågor för kommunala bolag och förvaltningar i Stockholms län samt Håbo kommun från Uppsala län. Nätverket har funnit sedan 1980 och samlas 2-4 gånger per år för kunskapsutbyte och gemensamma strategiska beslut. Vid behov kan även STAR ta fram underlag och utredningar om avfallshantering i Stockholms län och ordna konferenser med olika teman inom avfallsområdet. Roslagsvatten företräder Österåkers kommun i STAR.

1.3.5.4 SÖRAB

Inom SÖRAB-regionen ansvarar kommunerna för insamlandet av hushållsavfallet, medan det samägda bolaget SÖRAB (Söderhalls Renhållningsverk AB) ansvarar för behandling av det insamlade avfallet. SÖRAB ansvarar även för drift och skötsel av de återvinningscentraler som finns. Under hösten 2006 aktualiserades att kommunerna var i behov av att ta fram nya avfallsplaner och beslut togs om att en gemensam avfallsplan skulle tas fram. Samarbetet mellan kommunerna och SÖRAB sker huvudsakligen genom den så kallade kontaktmannagruppen som består av två tjänstemän från varje kommun, en från avfallsavdelningen och en från miljö- och hälsoskyddsavdelningen, samt personal från SÖRAB. Kontaktmannagruppen träffas minst 4 gånger per år med uppgiften att utveckla samarbetet, samverka kring olika avfallsfrågor och dra nytta av varandras kompetenser. Roslagsvatten har erbjudits och har för avsikt att delta i SÖRABs kontaktmannagrupp för att utöka samarbetet.

1.4 Planens framtagande

I arbetet med att ta fram en ny avfallsplan har ett samarbete skett mellan Roslagsvatten och Samhällsbyggnadsförvaltningen. Österåkersvattens styrelse är beställare av den reviderade avfallsplanen, och styrgruppen har utgjorts av ansvariga chefer på Roslagsvatten och Samhällsbyggnadsförvaltningen. Roslagsvatten har ansvarat för projektledningen och

11 AB

arbetsgruppen har bestått av handläggare från Roslagsvattens avfallsavdelning och Samhällsbyggnadsförvaltningens miljö- och hälsoskydds-enhet samt adjungerade handläggare från Samhällsbyggnadsförvaltningens plan- och exploaterings- och bygglovs-enhet.

Samråd om förslaget till avfallsplan har hållits med länsstyrelsen, samhällsbyggnadsnämndens arbetsutskott, upphandlings-enheten, måltids-enheten och fastighetsägare till flerbostadshus och bostadsrättsföreningar. Totalt har ca 250 lokala föreningar och intresseorganisationer, entreprenörer, angränsande kommuner, bostadsrättsföreningar m.fl. beretts möjlighet att yttra sig över planen. Samråd med allmänheten skedde genom tre informationsmöten. Även tidigare inkomna synpunkter i samband med en genomförd kundundersökning 2009 har beaktats i framtagandet av planen.

Förslaget till avfallsplan har ställts ut för granskning enligt miljöbalkens bestämmelser. Planen ställdes ut på fem platser i kommunen varav två i skärgården, samt på Roslagsvatten respektive på Österåkers kommuns hemsidor. Totalt inkom sju skriftliga yttranden.

De förslag till övergripande mål som presenterades har omarbetats med anledning av vad som framkom vid samråd respektive utställning. Inkomna synpunkter från samråd och utställning samt hur dessa har beaktats redovisas i en särskild samråds- och utställningsredogörelse.

Österåkersvatten som är huvudman för kommunens avfallsverksamhet har uttryckt en viljeinriktning att sträva mot processer och tekniska system som är anpassade till regionen och regional samverkan. Ett lämpligt sätt att göra detta har bedömts vara att närma sig SÖRAB. Arbetet med planen har därför utgått från den avfallsplan som ägarkommunerna till SÖRAB har tagit fram som. Mycket av dokumentstrukturen och textinnehållet kommer därför med SÖRABs godkännande att ha stora likheter med SÖRABs avfallsplan. SÖRABs miljöchef Ingrid Olsson har också varit bollplank i arbetet.

1.5 Läsanvisning

Avfallsplanen består av ett huvuddokument med tillhörande bilagor. Huvuddokumentet utgörs av nedanstående delar.

Kapitel 1 beskriver syfte, bakgrund, målsättning och grundläggande utgångspunkter för avfallshanteringen i kommunen och dess aktörer. I detta kapitel beskrivs även översiktligt hur samråd har genomförts. En tydligare beskrivning av kommunens avfallshantering presenteras i bilaga 1, 2 och 3. Bilaga 1 presenterar nuläge för kommunens nuvarande avfallsmängder och avfallshantering liksom vilka problem, behov och möjligheter som finns. Bilaga 2 presenterar de

avfallsanläggningar som finns i kommunen och bilaga 3 vilka nedlagda deponier som finns.

Kapitel 2 beskriver den framtida avfallshanteringen i Österåkers kommun, övergripande mål för år 2020, delmål för 2012 och aktiviteter för att nå delmålen. Bilaga 4 presenterar resultatet av de befintliga målen från Österåkers avfallsplan 2007-2010.

Kapitel 3 beskriver olika aspekter som har beaktats vid utformningen av miljömålen. I bilaga 5 presenteras mer ingående lagstiftning och miljömål och även trender som styr eller påverkar hur avfallshanteringen kan och ska utvecklas .

Kapitel 4 beskriver planens konsekvenser ur miljömässigt perspektiv. En mer fullständig miljöbedömning redovisas i bilaga 6.

Kapitel 5 beskriver planens konsekvenser ur ekonomiskt perspektiv.

Kapitel 6 beskriver hur planens mål ska följas upp.

En ordlista presenteras i bilaga 7. Bilaga 8 sammanfattar de uppgifter som ska redovisas till länsstyrelsen för deras sammanställning över avfallshanteringen i länet.

Om inget annat anges är alla mängder i dokumentet presenterade som viktprocent. Vad man dock bör ha med sig som läsare är att statistiken innehåller felkällor. Det finns idag ingen separat statistik för det avfall som lämnas av verksamheter respektive hushåll. Bilden för hur mycket avfall som faktiskt lämnas av hushållen är därför något missvisande, även om det sannolikt är en vanlig företeelse i många av landets kommuner. Detta gäller både grovavfall och kärll- och säckavfall.

2 En hållbar avfallshantering för Österåker 2020

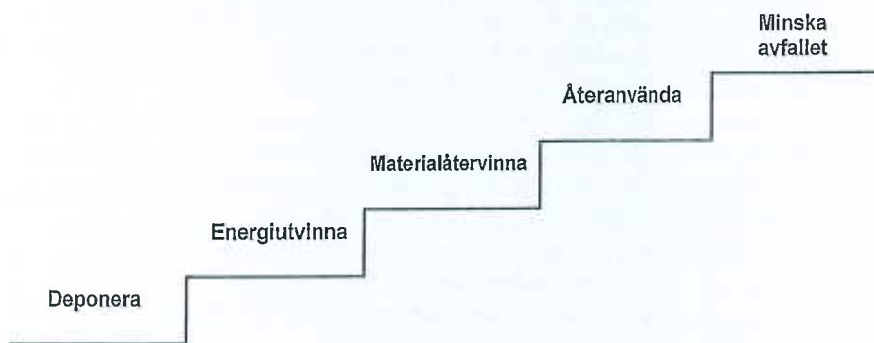
Vad behöver vi ha uppnått för att ha en hållbar avfallshantering i Österåker 2020? Först och främst måste det avfall som genereras hos hushåll och verksamheter kunna ingå i ett kretslopp dvs. utgöra en resurs istället för att förorena eller orsaka negativ miljö- och hälsopåverkan. För det andra måste vi ha en effektiv avfallshantering med minimerad miljöpåverkan från själva verksamheten. Ur ett större perspektiv bör även avfallsmängderna minska. Troligtvis kommer vi 2020 inte att ha nått ända fram, men förhoppningsvis är vi då en god bit på vägen. Våra medborgare kommer att vara mer medvetna om deras egen roll och insats, återvinningsnivåerna kommer sannolikt att vara betydligt högre än 2010. Mängden säck- och kärlavfall per person kommer att sakta men säkert ha minskat och kommer att utgöra en renare källa till energiproduktion. De fraktioner som skickas på deponi kommer att ha minimerats.

Redan med den entreprenad som startar 2012 kommer avfallshanteringen att förbättras i den här riktningen på flera sätt. Först och främst kommer det att bli en tydligare koppling till EU:s princip om att förorenaren betalar, dvs. att kostnaderna ska belasta den som orsakar föroreningarna. Den som genererar avfall kommer att debiteras för detta och den som genererar mindre mängder avfall kommer indirekt att premieras genom minskade kostnader. På så vis tydliggörs den egna rollen och de kostnader som det egna avfallet för med sig. Samtidigt ska servicen bli bättre. En ny modern återvinningscentral kommer att finnas med möjlighet till ökad sortering, det kommer att bli enklare att beställa hämtning av grovavfall och farligt avfall när hushållen själva vill och så ofta som de har behov av det. Samlare som ökar tillgängligheten att lämna farligt avfall har redan införts. Sorteringen kommer att öka genom att matavfall kommer att sorteras ut, och den nya återvinningscentralen kommer möjliggöra utsortering av gips och på sikt eventuellt fler fraktioner. Eventuell miljöstyrning av avgiften för att få hämtat osorterat avfall kan göra det mindre tilltalande att lämna osorterat avfall. Återanvändning kommer också att eftersträvas så att fungerande produkter kan användas igen istället för att bli avfall, antingen genom att detta anordnas i egen regi eller genom samarbete med lämplig organisation.

Men många utmaningar kvarstår. Har vi gjort det lätt för medborgarna att göra rätt? Hur motiverar vi dem att sortera och vilken service behöver vi ytterligare tillföra för att nå dit? Och hur tydliggör vi för hushållen att deras kostnader blir direkt beroende av vilka mängder avfall de genererar och vilken farlighet deras avfall har? Behöver vi få bort begreppet "soppåsen" ur folks medvetande och vilka begrepp använder vi oss i så fall av istället? En annan utmaning är det båtslam som ännu fritt släpps ut i vår ömtåliga skärgårdsmiljö. Vi behöver skapa förutsättningar för att samla in detta slam för att minska övergödningen av Östersjön och vår närmiljö. Arbetsmiljön för branschens personal är en annan viktig fråga. Renhållningsbranschen har länge legat

bland de mest utsatta branscherna i Sverige, vilket inte är förenligt med en hållbar utveckling. Arbetsmiljölagsstiftningen måste efterlevas och där våra entreprenörer saknar rådighet måste vi ta vårt ansvar, det vill säga ta ansvar för att se till att inga arbetsmiljöproblem byggs in vid nya planer och bygglov och bistå entreprenören med att lösa de problem som redan finns idag. Detta är inte bara viktigt av arbetsmiljöskäl utan även för att säkerställa att insamling kan ske i alla områden. Det är också viktigt att avfallshanteringen inte orsakar eller bidrar till att förvärra kriser eller extraordinära händelser. Att ta fram en plan för krishantering är därför ett måste. Sist men inte minst har vi en tydlig roll att visa varför avfallsmängderna bör minska, och hur det kan göras. Här saknar vi till stor del rådighet över utfallet, men som en viktig länk i konsumtionens livscykelkedja har vi ett ansvar att tydliggöra sambanden mellan konsumtion, avfallshantering och miljöpåverkan.

Grunden för de övergripande målen är EU:s avfallshierarki, som även kallas avfallstrappan, se bild. Avfallstrappan är vägledande för hur avfall ska behandlas och i dagligt tal pratar man om att man ska röra sig uppåt i trappan. I första hand ska man sträva efter att avfallets mängd och farlighet ska minska. I andra hand ska avfall återanvändas i så hög grad som möjligt. Om avfallet inte går att återanvända ska det materialåtervinnas. Hit räknas även biologisk behandling av organiskt avfall. Därefter ska avfallet energiutvinnas (förbrännas och energin i avfallet tas omhand). Om man inte kan behandla avfallet på något annat sätt så är det slutligen deponering av avfallet som är det sista sättet att omhänderta avfall.

Figur 4. EU:s avfallshierarki, den så kallade avfallstrappan.

SÖRAB har även identifierat ytterligare två faktorer som måste beaktas och som också har nämnts ovan, det vill säga att de system som används måste vara anpassade både till de som lämnar och hämtar/hanterar avfallet, och det uppkomna avfallet måste ha en så god kvalitet att avfallet kan resursutnyttjas.

Det vi vill uppnå till 2020 är därför att sätta människan i centrum. Hushållen ska stå i centrum genom att vi gör det lättare för dem att göra rätt än fel. På så vis kommer våra kunder att vara nöjdare och sorteringsgraden att vara betydligt högre 2020 än idag. Renhållningspersonalen ska också naturligtvis kunna arbeta utan

att riskera arbetsskador och förtidspensionering, och avfallshanteringen måste därför vara ett självklart inslag i all samhällsplanering. Genom att sorteringsgraden ökar kommer vi att uppnå renare fraktioner, vilket i sin tur är en förutsättning för att avfallet ska kunna nyttjas optimalt och vara intressant för de mottagningsanläggningar vi upphandlar. Kvalitet är med andra ord ett viktigt ledord för de fraktioner vi sorterar ut. Att verka för avfallsminimering är svårt, men genom ett tydligt budskap kan vi bidra till att avfallsmängderna minskar, framför allt vad gäller matavfallet. Kommunikation överlag behöver bli ett viktigare inslag – att öka kunskapen hos medborgarna om deras roll och insats behöver göras genom löpande återkoppling. Att verka för återanvändning är lite lättare. Vi kommer att kunna bidra till att skapa eller marknadsföra forum för återanvändning genom samarbete med olika aktörer. Vi behöver också verka för ökad återvinning för att förbättra samarbetet med producenterna eller genom att hitta nya vägar till ökad sortering. Vi behöver verka för att minska miljöpåverkan från det avfall vi lämnar ifrån oss till behandlingsanläggningarna så att vi ger upphov till en minimal deponifraktion, både vad gäller det som går via förbränningsanläggningen och det som deponeras direkt. Genom att kommunen går före som en god förebild vad gäller utsortering av matavfall kan förståelsen för vikten av sortering öka och därför också sorteringen. Som kommunens största arbetsgivare och en stor kontaktyta mot barn och ungdomar är målgruppen dubbelt viktig, både för de medborgare vi når den här vägen och det ansvar vi visar utåt att vi tar för vår egen verksamhet.

2.1 Övergripande mål till år 2020

Avfallsplanens mål är uppdelade i två nivåer, med mål för år 2020 och delmål till år 2014. Planen innehåller också aktiviteter för hur arbetet ska gå till för att uppnå delmålen. Målen ska hjälpa oss i arbetet med att till år 2020 försöka nå ett hållbart samhälle. Målen anges inte i prioriteringsordning utan är alla lika viktiga att uppnå.

Övergripande mål för hantering av avfall i Österåkers kommun fram till år 2020:

År 2020 ska avfallshanteringen i Österåkers kommun vara en del av ett hållbart samhälle där människan står i centrum. Avfallshanteringen ska ske med bästa möjliga resursutnyttjande och minsta möjliga miljöpåverkan. Det avfall som uppkommer ska vara en resurs och inte ett miljöproblem.

År 2020 ska följande mål uppfyllas:

Mål 1. Människan i centrum

Avfallshandling ska utgå från människans behov och vara anpassad både till den som lämnar och den som hämtar avfall.

Det innebär att insamlingen ska vara enkel, lätt att förstå och erbjuda den service som efterfrågas i syfte att uppfylla planens mål. Insamling och behandling ska vara anpassad så att arbetsmiljön för dem som hanterar avfallet är god.

Mål 2. Kvalitet

Allt avfall ska vara rätt sorterat och inte skräpa ned.

Det innebär att avfall ska sorteras efter hur det ska tas omhand. Det sorterade avfallet ska uppfylla de krav som respektive behandlingsanläggning ställer.

Mål 3. Minska avfallets mängd

Resurshushållning ska stimuleras för att minska avfallets mängd och uttaget av råvaror och naturresurser.

Det innebär att på olika sätt visa människor hur livsstil och konsumtionsmönster kan förändras så att avfallsmängden minskar.

Mål 4. Minska avfallets farlighet

Inget farligt avfall ska finnas blandat med annat avfall.

Det innebär att människor ska vara medvetna om vad som är farligt avfall och hur det ska hanteras rätt.

Mål 5. Öka återanvändningen

Återanvändning av varor och produkter ska stimuleras.

Det innebär att återanvändning ska stimuleras genom bättre insamlingssystem och samarbete med företag/organisationer. System för att återanvända varor och produkter ska vara lättillgängliga. Återanvändningen får dock inte leda till en ökad miljöbelastning, nedskräpning eller eldning av avfall.

Mål 6. Öka materialåtervinningen

Minst 50 procent av hushållsavfallet ska materialåtervinnas och materialåtervinningen från verksamheter ska öka.

Det innebär att minst 50 procent av hushållsavfallet ska återvinnas genom materialåtervinning, inklusive biologisk behandling. Det innebär också att minst 35 procent av matavfallet från hushåll, restauranger, storkök och butiker ska återvinnas genom biologisk behandling. Resterna vid behandlingen ska vara så rena att de går att återföra till åkermark.

Mål 7. Energiutvinning

Brännbart avfall som inte kan återanvändas eller återvinnas ska användas som bränsle. Biogas kan ersätta fossila bränslen.

Det innebär att icke brännbart avfall ska sorteras bort. Bränslet ska vara så rent att aska och slagg till största del ska kunna återvinnas. Vid förbränningen ska el och värme produceras. Vid rötning av matavfall ska biogas utvinnas och uppgraderas till fordonsbränsle eller på annat sätt ersätta fossilt bränsle.

Mål 8. Deponering

Deponering ska bara ske om det inte finns andra behandlingsmöjligheter. Nedlagda deponier ska inte vara någon risk för människors hälsa eller miljön.

Det innebär att bara avfall som det inte finns några andra behandlingsmetoder för ska deponeras. Endast deponier som uppfyller högt ställda krav ska användas.

RS

2.2 Övergripande strategi

För att nå målen kan ett antal olika styrmedel användas – information och kommunikation, avgifter, lagstiftning, tillsyn och genom de lokala föreskrifterna om avfallshantering. Information och kommunikation ökar människors kunskap och påverkar i förlängningen både människors attityder och beteenden. Därför kommer den övergripande strategin för att uppnå målen i avfallsplanen att vara kommunikation. Kommunikationen är ett led i att informera medborgarna om hur de gör rätt, vilken nytta det gör och att motivera dem att göra rätt, men också för att ta reda på mer hur de upplever sin avfallshantering – hur de tror att vi bäst kan nå de uppställda målen, vad de anser är god tillgänglighet och vilken återkoppling de efterfrågar för att systemet ska motsvara deras förväntningar. Även kommunikationen bör ske på ett sätt som är lämplig för medborgarna och i samarbete med större fastighetsägare och bostadsrättsföreningar.

Kommunikationen kommer också att vara central i det regionala samarbetet för att se hur och i vilka frågor som det är aktuellt för Roslagsvatten att aktivt samarbeta med SÖRAB för att gemensamt vidareutveckla regionen, liksom internt inom kommunen.

Miljöstyrning av renhållningsavgifterna kommer att vara ett viktigt instrument för att öka sorteringen och behöver gå hand i hand med de lokala föreskrifterna och avfallsplanen.

Att avfallshandlingens behov av utrymme tas i beaktande i samhällsplaneringen i ett tidigt skede är också viktigt.

Vid tillsyn på miljöfarlig verksamhet ingår frågor om avfall och framför allt farligt avfall som en naturlig del. Att bedriva tillsyn på alla verksamheter där avfall uppkommer bedöms ha en begränsad effekt på målen då det är många fåmansföretag i länet som har begränsade avfallsmängder. Uppföljning av klagomål om nedskräpning, eldning av avfall eller bristande hantering av avfall är ett mera effektivt sätt att komma åt brister hos små företag och privatpersoner.

Utredningar, undersökningar, enkäter med mera kommer också att i så stor utsträckning som möjligt samordnas med avfallshandlingens för Vaxholms stad i de fall där det är lämpligt.

2.3 Delmål till 2014

Arbetet med att nå de övergripande målen delas tidsmässigt in i tre faser. År 2014, 2017 och 2020. I denna avfallsplan beskrivs delmålen för 2014. För varje delmål presenteras en aktivitet för hur målet ska uppnås, vem som är ansvarig, vilka som är berörda och när aktiviteten är planerad att genomföras. Aktiviteten är underordnad målet i de fall den som är ansvarig under arbetets gång bedömer att aktiviteten kan behöva justeras för att nå det uppställda målet. I de fall delmålen beskriver avfall i procent är

det viktprocent som avses. När en mängd anges avses mängden som vikt mätt i kilogram.

2.3.1 Människan i centrum

Avfallshantering ska utgå från människans behov och vara anpassad både till den som lämnar och den som hämtar avfall. *Det innebär att insamlingen ska vara enkel, lätt att förstå och erbjuda den service som efterfrågas i syfte att uppfylla planens mål. Insamling och behandling ska vara anpassad så att arbetsmiljön för dem som hanterar avfallet är god.*

Delmål 1.1	
Motivering:	År 2014 ska avfallshanteringen vara en del i kommunernas planarbete och utgå från gemensamma riktlinjer vid ny- och ombyggnation Miljömål god bebyggd miljö och arbetsmiljölagen. För att öka återvinningen och minska uttaget av naturresurser samt för att säkerställa en god service och förebygga arbetsmiljöproblem krävs att avfallsfrågorna uppmärksammas i ett tidigt skede.
Målsvar:	Österåkersvatten
Uppföljning:	Riktlinjer finns
Aktivitet:	Deltagande i SÖRABS arbetsgrupp eller ta fram en för Österåker egen arbetsgrupp för att arbeta fram riktlinjer för hur avfallsfrågorna ska beaktas i planarbetet. Riktlinjer bör finnas för olika nivåer, i länsplaner, i översiktsplanarbetet, programskedet, detaljplanarbetet samt vid bygglovsgivning. Även platser för övrigt avfall, t.ex. snö och sopsand bör beaktas, liksom olika typer av boendeformer. Hänsyn bör tas till olika typer av bostadsområden och estetiska kvaliteter, säkerhetskrav och möjligheter att motverka nedskräpning.
Berörda:	Roslagsvattens avfallsavdelning Samhällsbyggnadsförvaltningen <ul style="list-style-type: none">- Miljö- och hälsoskyddsenheten- Plan- och exploateringsenheten- Bygglövsenheten- Väg- och trafikenheten SÖRAB Huvudskyddsombud för berörda entreprenörer Arbetsmiljöverket

14 700

Delmål 1.2 År 2014 ska prioriterade arbetsmiljöproblem enligt kartläggning 2011 vara åtgärdade.	
Motivering:	Arbetsmiljölagen och miljöbalken. Alla människors hälsa ska liksom miljön värnas, och en god arbetsmiljö är central för att förebygga ohälsa. Genom att säkerställa en god arbetsmiljö säkerställs också att hämtning kan ske vid samliga fastigheter.
Målansvar:	Kommunens insamlingsentreprenör
Uppföljning:	Prioriterade åtgärder är utförda
Aktivitet:	Under 2011 görs en kartläggning och prioritering av arbetsmiljöproblem som härrör från insamling av hushållsavfall av entreprenören. Roslagsvatten, entreprenör och fastighetsägare samverkar för att åtgärda prioriterade arbetsmiljöproblem.
Berörda:	Kommunens insamlingsentreprenörer Roslagsvattens avfallsavdelning Fastighetsägare

Delmål 1.3 År 2014 ska beslut ha tagits om vilka insamlingstjänster som Österåker ska tillhandahålla. Tjänsterna ska vara anpassade till människors behov.	
Motivering:	Miljömålet god bebyggd miljö säger att 50 procent av allt hushållsavfall ska återvinnas. Genom att det blir lättare för hushållen att göra rätt än fel kommer mer avfall att hanteras på rätt sätt med minskad miljöpåverkan som följd.
Målansvar:	Österåkersvatten
Uppföljning:	Beslut finns.
Aktivitet:	SÖRAB ska till 2012 identifiera och bedöma vilka insamlingstjänster som behövs för att kunna sätta människan i centrum i syfte att nå sina mål. Insamlingen ska spegla olika typer av hushållsavfall, exempelvis insamling av säck- och kärlavfall, grovavfall, matavfall etc. Undersökningen ska identifiera hinder och möjligheter för olika val samt ta hänsyn till människors olika behov. Även funktionshinder ska beaktas. Målsättningen är att presentera ett smörgåsbord av olika insamlingstjänster som invånarna sedan kan välja bland. Roslagsvatten samarbetar med alt. tar del av SÖRABs utredning och beslut, och lägger fram ett förslag till beslut till KF om vilka med SÖRAB gemensamma insamlingstjänster som föreslås tillhandahållas i samband med nästa upphandling. Även det förändrade transportbehovet ska vägas in i så att den minskade miljöpåverkan av ökad sortering inte uppvägs av ökad miljöpåverkan i ett annat led. Medborgarnas synpunkter ska beaktas i arbetet.
Berörda:	Roslagsvattens avfallsavdelning Kommunens insamlingsentreprenör Samhällsbyggnadsförvaltningens plan- och exploateringsenhet FTI AB SÖRAB

Delmål 1.4	
År 2014 ska det finnas en handlingsplan för hur avfall från det rörliga friluftslivet ska hanteras.	
Motivering:	Miljömålet ingen övergödning. Turismen är en viktig del för Österåker både som kommun och varumärke, men båtlivet bidrar också till övergödning. Genom att möta behoven minskar miljöpåverkan och ökar servicen som möjliggör en hållbar skärgårdsturism.
Målansvar:	Samhällsbyggnadsnämnden Österåkersvatten
Uppföljning:	Handlingsplan finns
Aktivitet:	Behoven för avfallshanteringen för kommunens skärgårdsbaserade turismverksamhet nu och på sikt utreds, framför allt vad gäller beträffande sopmajor för insamling av latrin och vanligt hushållsavfall men även tömningsmöjligheter för båttoaletter. För de senare utreds de juridiska förutsättningarna samt lämplig ansvarsfördelning för investering och drift mellan Roslagsvatten och Österåkers kommun, och information om erfarenheter av befintliga mottagningsanordningar för båtslam både i Österåker och i andra kommuner/länder samlas in. Även möjligheterna till gemensamma upphandlingar över kommungränserna ska undersökas. Dessa utredningar ska mynna ut i en handlingsplan för hur avfallet ska samlas in inklusive taxa.
Berörda:	Roslagsvattens avfallsavdelning Samhällsbyggnadsförvaltningen <ul style="list-style-type: none"> - Väg- och trafikheten - Bygglovsenheten - Miljö- och hälsoskyddsheten Hamnverksamheter

JK
RB

2.3.2 Kvalitet

Allt avfall ska vara rätt sorterat och inte skräpa ned.
Det innebär att avfall ska sorteras efter hur det ska tas omhand. Det sorterade avfallet ska uppfylla de krav som respektive behandlingsanläggning ställer.

Delmål 2.1 År 2014 ska minst 80 procent av hushållen ha kunskap om varför avfall ska sorteras, och vilken nytta det gör.	
Motivering:	Miljömålet god bebyggd miljö säger att 50 procent av allt hushållsavfall ska återvinnas. Kunskap är en förutsättning för att kunna göra rätt.
Målsansvar:	Österåkersvatten
Uppföljning:	Kundenkät
Aktivitet:	Informations- och kommunikationsinsatser för att beskriva miljönyttan av avfallssorteringen och även hur det insamlade avfallet behandlas.
Berörda:	Roslagsvattens avfallsavdelning Roslagsvattens marknadsavdelning Kommunens kommunikationsenhet SÖRAB Fastighetsägare till flerbostadshus och bostadsrättsföreningar

Delmål 2.2 År 2014 ska det finnas rutiner för avfallshantering vid extraordinära händelser.	
Motivering:	Verksamheten ska ha kontroll över de risker som finns för att förebygga olägenhet för människors hälsa och miljön, och för att säkerställa en tillfredsställande service även vid extraordinära händelser.
Målsansvar:	Österåkersvatten
Uppföljning:	Rutiner finns
Aktivitet:	Arbetsgrupp identifierar extraordinära händelser som berör avfallshanteringen samt rutiner för hur dessa extraordinära händelser ska hanteras. Exempel på extraordinära händelser är smitta (t.ex. fågelinfluensa), avfallsinsamlingsstrejk, större olycka med förorening av mark och vatten samt driftstopp i en förbränningsanläggning. Arbetet ska harmoniseras med Roslagsvattens kvalitetsledningssystem.
Berörda:	Roslagsvattens avfallsavdelning Roslagsvattens krishandläggare Kommunens säkerhetsansvarige Samhällsbyggnadsförvaltningens miljö- och hälsoskydds-enhet Entreprenör Länsstyrelsen i Stockholms län SÖRAB

2.3.3 Minska avfallets mängd

Resurshushållning ska stimuleras för att minska avfallets mängd och uttaget av råvaror och naturresurser.

Det innebär att på olika sätt visa människor hur livsstil och konsumtionsmönster kan förändras så att avfallsmängden minskar.

Delmål 3.1	
År 2014 ska minst 10 procent fler invånare än 2011 göra medvetna val med syfte att minska avfallsmängden.	
Motivering:	Avfallsminimering är den högst värderade åtgärden för att komma tillrätta med miljöpåverkan från avfallshanteringen, enligt EU:s avfallshierarki.
Målansvar:	Österåkersvatten
Uppföljning:	Kundenkät
Aktivitet:	Ta fram och sprida information om hur olika val kan påverka mängden avfall. Roslagsvatten ska vara en kunskapskälla vad gäller återanvändning och avfallsminimering. Möjlighet till återanvändning genom att skapa förutsättningar för återbruk e dyl. på återvinningscentralen ska utvärderas.
Berörda:	Roslagsvattens avfallsavdelning Roslagsvattens marknadsavdelning

Delmål 3.2	
År 2014 ska mängden mat som kasseras inom kommunens verksamheter ha minskat med 25 procent jämfört med 2012.	
Motivering:	Miljömålet god bebyggd miljö säger att 50 procent av allt hushållsavfall ska återvinnas. Genom att föregå som gott exempel når kommunen en stor målgrupp, både barn, skolelever, äldre och personal. Genom att medvetandegöra vikten av avfallsminimering och sortering och eget ansvar kan kunskapen och motivationen att sortera sitt avfall rätt att öka.
Målansvar:	Upphandlingsenheten Produktionsstyrelsen
Uppföljning:	Plockanalys 2014 jämförs med 2012
Aktivitet:	Mängden mat som köps in ska minska genom att ett aktivt samarbete bedrivs mellan upphandlingsenheten och berörda verksamheter för att minska mängden mat som kasseras.
Berörda:	Upphandlingsenheten Måltidsenheten Roslagsvatten

Re AB

2.3.4 Minska avfallets farlighet

Inget farligt avfall ska finnas blandat med annat avfall.

Det innebär att människor ska vara medvetna om vad som är farligt avfall och hur det ska hanteras rätt.

Delmål 4.1 År 2014 ska minst 80 procent av hushållen ha kunskap om vad som är farligt avfall och var det ska lämnas.	
Motivering:	Miljömålet giftfri miljö. 2009 ansåg endast 67 procent av hushållen att de har fått bra eller mycket bra information om hur farligt avfall ska hanteras, och endast 60 procent lämnade in allt eller väldigt mycket av sitt farliga avfall.
Målansvar:	Österåkersvatten
Uppföljning:	Kundenkät
Aktivitet:	Genom ett strategiskt kommunikationsarbete föra ut kunskap om vad som är farligt avfall och hur det kan hanteras.
Berörda:	Roslagsvattens avfallsavdelning Fastighetsägare Producenter (framförallt EI-kretsen) Kommunens kommunikationsenhet

Delmål 4.2 År 2014 ska minst 80 procent av hushållen anse sig ha tillgång till ett tillfredsställande insamlingsystem för farligt avfall och elavfall.	
Motivering:	Miljömålet giftfri miljö. 2009 ansåg endast 67 procent av hushållen att de har fått bra eller mycket bra information om hur farligt avfall ska hanteras, och endast 60 procent lämnade in allt eller väldigt mycket av sitt farliga avfall.
Målansvar:	Österåkersvatten
Uppföljning:	Kundenkät.
Aktivitet:	Genom ett strategiskt kommunikationsarbete föra ut kunskap om vad som är farligt avfall och hur det ska hanteras. Utreda hushållens önskemål och behov beträffande och utifrån detta öka/ta fram en handlingsplan för att öka tillgängligheten för avlämning av farligt avfall.
Berörda:	Roslagsvattens avfallsavdelning

Delmål 4.3 År 2014 ska företag ha fått information om vad som är farligt avfall och var och hur det och övrigt avfall ska lämnas.	
Motivering:	Miljömålet giffri miljö. För att säkerställa att avfall, och då i första hand farligt avfall, hanteras rätt är det viktigt att verksamhetsutövare har den kunskap som krävs.
Målansvar:	Samhällsbyggnadsnämnden Österåkersvatten
Uppföljning:	Enkät
Aktivitet:	Information om hur farligt avfall från verksamheter ska hanteras tas fram i samarbete mellan miljö- och hälsoskyddsmyndigheten och Roslagsvatten. Informationen distribueras av miljö- och hälsoskyddsmyndigheten vid tillsyn och genom andra lämpliga former till minst 80 procent av de företag som bedriver miljöfarlig verksamhet. Roslagsvatten ska även nå ut med allmän information till företagare om hur de kan lämna sitt avfall. Lämpliga forum kan vara t.ex. hemsidan, näringslivskontorets aktiviteter eller utskick.
Berörda:	Samhällsbyggnadsförvaltningens miljö- och hälsoskyddsmyndighet Roslagsvatten

Delmål 4.4 År 2014 ska en strategi/rutin finnas för hur vi ska nå dem som river och/eller bygger med information om hur farligt avfall ska hanteras. Skärgården ska prioriteras.	
Motivering:	Miljömålet giffri miljö. Indikationer finns på att byggavfall eldas i skärgården och avsaknad av tydlig information riskerar även att leda till nedskräpning. Hantering av bygg- och rivningsavfall är även en viktig fråga vad gäller både avfallsminimering, återanvändning och minskning av avfallets farlighet.
Målansvar:	Samhällsbyggnadsnämnden Österåkersvatten
Uppföljning:	Strategi/rutin finns och efterlevs.
Aktivitet:	Utreda hur man bäst når målgruppen och ta fram en strategi/rutin för hur arbetet ska utföras. Exempel på hur målgruppen kan nås kan vara genom hantering av rivnings- och bygglov, broschyr eller redovisningskrav för avfallshanteringen från MHE/BLOV, men också genom information för att underlätta för hushåll och verksamhetsutövare att göra sig av med sitt bygg- och rivningsavfall. Det senare kan t.ex. ske genom marknadsföring av de aktörer som samlar in och genom att ta reda på möjligheterna att tillhandahålla budning av fraktionen eller att ta emot det farliga byggavfallet på den mobila återvinningscentralen.
Berörda:	Samhällsbyggnadsförvaltningen <ul style="list-style-type: none"> - Miljö- och hälsoskyddsmyndigheten - Bygglovsmyndigheten Roslagsvattens avfallsavdelning

14 20

2.3.5 Öka återanvändningen

Återanvändning av varor och produkter ska stimuleras.
Det innebär att återanvändning ska stimuleras genom bättre insamlingssystem och samarbete med företag/organisationer. System för att återanvända varor och produkter ska vara lättillgängliga. Återanvändningen får dock inte leda till en ökad miljöbelastning, nedskräpning eller eldning av avfall. miljöbelastning.

Delmål 5.1	
År 2014 ska minst 80 procent av invånarna uppge att de "handlar" med begagnade och/eller återanvända varor.	
Motivering:	Avfallsminimering är den högst värderade åtgärden för att komma tillrätta med miljöpåverkan från avfallshanteringen, enligt EU:s avfallshierarki. Genom återanvändning förebyggs avfall.
Målsvar:	Österåkersvatten
Uppföljning:	Kundenkät
Aktivitet:	Genom ett strategiskt kommunikationsarbete föra ut kunskap om miljövinster vid återanvändning av varor och produkter. Undersöka förutsättningar och hinder för ett utökat samarbete med lämpliga aktörer. Utredda förutsättningar för olika former av återbruk.
Berörda:	Roslagsvattens avfallsavdelning Roslagsvattens marknadsavdelning Kommunens kommunikationsenhet

Delmål 5.2	
2014 ska möjligheterna för ett återbruk för byggmaterial, på Brännbackens AVC, annan plats eller via annan aktör, vara utredda.	
Motivering:	Miljömålet giffri miljö. Hantering av bygg- och rivningsavfall är en prioriterad fråga i den kommande nationella avfallsplanen och en viktig fråga vad gäller både avfallsminimering, återanvändning och minskning av avfallets farlighet.
Målsvar:	Österåkersvatten
Uppföljning:	Utredning genomförd.
Aktivitet:	Utreda de juridiska, ekonomiska och praktiska förutsättningarna för att anordna eller på annat sätt verka för någon form av återbruk för byggmaterial genom bl.a. att granska hur återbruksmarknaden för byggavfall ser ut samt Gästrike Återvinnares påbörjade arbete med att verka för återbruk av byggmaterial.
Berörda:	Roslagsvattens avfallsavdelning

2.3.6 Öka materialåtervinningen

Minst 50 procent av hushållsavfallet ska materialåtervinnas och materialåtervinningen från verksamheter ska öka.
Det innebär att minst 50 procent av hushållsavfallet ska återvinnas genom materialåtervinning, inklusive biologisk behandling. Det innebär också att minst 35 procent av matavfallet från hushåll, restauranger, storkök och butiker ska återvinnas genom biologisk behandling. Resterna vid behandlingen ska vara så rena att de går att återföra till åkermark.

Delmål 6.1 Ar 2014 ska minst 40 procent av hushållsavfallet materialåtervinnas, inklusive biologisk behandling av matavfall.	
Motivering:	Miljömålet god bebyggd miljö säger att 50 procent av allt hushållsavfall ska återvinnas. Idag materialåtervinnas endast 21 % av hushållsavfallet (förpackningar, metall, hemkompostering samt inerta massor), medan 67 % energiåtervinnas och 12 % deponeras.
Målsvar:	Österåkersvatten
Uppföljning:	Plockanalys. Plockanalys genomförs 2011, uppföljning 2014.
Aktivitet:	Strategiskt kommunikations- och informationsarbete, bättre system, utreda om fler fraktioner kan materialåtervinnas samt översyn av möjligheten att påverka genom taxa och på sikt upphandling. Möjligheten att ännu tydligare öka kopplingen mellan respektive hushålls avfall och taxan ska undersökas.
Berörda:	Roslagsvattens avfallsavdelning Roslagsvattens marknadsavdelning Kommunens kommunikationsenhet FTI

Delmål 6.2 Ar 2014 ska högst 15 procent förpackningar och returpapper finnas i säck- och kärlavfallet.	
Motivering:	Miljömålet god bebyggd miljö säger att 50 procent av allt hushållsavfall ska återvinnas. Enligt den senaste plockanalysen utgör förpackningar och returpapper 28 procent av säck- och kärlavfallet. Det motsvarar totalt 64 procent av de tillgängliga förpackningarna i kommunen.
Målsvar:	Österåkersvatten Samhällsbyggnadsnämnden
Uppföljning:	Plockanalys. Plockanalys genomförs 2011, uppföljning 2014.
Aktivitet:	Genom ett strategiskt kommunikationsarbete föra ut kunskap om miljövinster vid materialåtervinning av avfall. Samverkan med FTI AB för att förbättra förutsättningar för insamling av förpackningar och tidningar. Utredning av möjligheter till kompletterande system för insamling av förpackningar och tidningar. Tillsyn av producentansvaret.
Berörda:	Roslagsvattens avfallsavdelning Roslagsvattens marknadsavdelning Kommunens informationsenhet FTI AB Samhällsbyggnadsförvaltningens miljö- och hälsoskydds-enhet Fastighetsägare till flerbostadshus och bostadsrättsföreningar

1/4 2015

Delmål 6.3 År 2014 ska minst 20 procent av matavfallet från restauranger, storkök och butiker samlas in och behandlas biologiskt.	
Motivering:	Miljömålet God bebyggd miljö säger att senast 2010 ska minst 35 % av matavfallet från hushåll, restauranger, storkök och butiker återvinnas genom att återföras till kretsloppet.
Målansvar:	Österåkersvatten Samhällsbyggnadsnämnden
Uppföljning:	Mängd matavfall insamlat från verksamheter jämförs med den mängd matavfall som beräknas uppkomma inom kommunen.
Aktivitet:	Marknadsföra abonnemang för matavfallsinsamling. Informera om matavfallsabonnemang vid tillsynsbesök samt miljöstyrning av taxan.
Berörda:	Roslagsvattens avfallsavdelning Samhällsbyggnadsförvaltningens miljö- och hälsoskyddsenshet SÖRAB

Delmål 6.4 År 2014 ska minst 40 procent av hushållens matavfall sorteras ut för biologisk behandling, inklusive hemkompostering.	
Motivering:	Miljömålet God bebyggd miljö säger att senast 2010 ska minst 35 % av matavfallet från hushåll, restauranger, storkök och butiker återvinnas genom att återföras till kretsloppet.
Målansvar:	Österåkersvatten
Uppföljning:	Mäts via insamlade mängder samt skattning av mängden hemkomposterat avfall. Utvärdering av taxans miljöstyrning.
Aktivitet:	Genom strategiskt informations- och kommunikationsarbete verka för att hushållen väljer utsortering av matavfall som abonnemang samt miljöstyrning av taxan.
Berörda:	Roslagsvattens avfallsavdelning Roslagsvattens marknadsavdelning Kommunens kommunikationsenhet SÖRAB Insamlingsansvarig entreprenör

Delmål 6.5 År 2014 ska återvinningscentralen ha en bättre tillgänglighet jämfört med år 2010.	
Motivering:	Miljömålet god bebyggd miljö säger att 50 procent av allt hushållsavfall ska återvinnas. Genom god tillgänglighet ökar möjligheterna att göra rätt. Återkommande önskemål från våra medborgare om bättre öppettider.
Målansvar:	Österåkersvatten
Uppföljning:	Jämförelse av närhet och öppettider år 2010, 2012 och 2014.
Aktivitet:	Se till att Brännbackens återvinningscentral blir mer tillgänglig beträffande öppettiderna samt utreda det eventuella behovet av fler återvinningscentraler på längre sikt.
Berörda:	Roslagsvattens avfallsavdelning

Delmål 6.6 År 2014 ska enskilda avlopp som nyanläggs kunna vara kretsloppsanpassade och de separerade avloppsfraktionerna ska kunna samlas in.	
Motivering:	Separerade avloppsfraktioner bör kunna insamlas för senare användning i kretsloppet för att uppnå miljö kvalitetsmålet om <i>Ingen övergödning</i> . Senast när upphandling sker 2016 bör insamling av den sorterade fraktionen ha upphandlats.
Målansvar:	Samhällsbyggnadsnämnden Österåkersvatten
Uppföljning:	Bedömningsgrund finns för vilka enskilda avlopp som ska vara kretsloppsanpassade samt rutin för hur detta omsätts i tillståndsgivandet.
Aktivitet:	Fortsätta med den kunskapsinhämtning som påbörjades 2009/2010 om möjligheterna till kretsloppsanpassning av enskilda avlopp. Bedöma möjligheterna till anläggande av enskilda kretsloppsanpassade avlopp samt insamling och behandling av utsorterade avloppsfraktioner som WC-avloppsvatten och urin. Lokala lösningar bör eftersträvas. Även möjligheten att behandla allt slam lokalt bör utredas.
Berörda:	Samhällsbyggnadsförvaltningens miljö- och hälsoskydds-enhet Roslagsvatten Lokala lantbrukare

2.3.7 Energiutvinning

Brännbart avfall som inte kan återanvändas eller återvinnas ska användas som bränsle. Biogas framställt av matavfall kan ersätta fossila bränslen.

Det innebär att icke brännbart avfall ska sorteras bort. Bränslet ska vara så rent att aska och slagg till största del ska kunna återvinnas. Vid förbränningen ska el och värme produceras. Vid rötning av matavfall ska biogas utvinnas och uppgraderas till fordonsbränsle eller på annat sätt ersätta fossilt bränsle.

K AS

Delmål 7.1 År 2014 ska det finnas en åtgärdsplan för kvalitetssäkring av avfall till förbränning och rötning.	
Motivering:	Deponering är det sämsta sättet att omhänderta avfall enligt EU:s avfallshierarki och bör undvikas. 20 procent av det avfall som går till förbränning går sedan vidare på deponi i form av aska. Genom ökad kvalitet på askan ökar möjligheterna till materialåtervinning istället för deponering.
Målansvar:	Österåkersvatten
Uppföljning:	Åtgärdsplan finns.
Aktivitet:	Utarbeta hur säck- och kärlavfall ska kvalitetssäkras och ta fram en åtgärdsplan för detta, förslagsvis tillsammans med SÖRAB.
Berörda:	Roslagsvatten avfallsavdelning Energibolag

Delmål 7.2 År 2014 får det finnas högst 5 procent i säck- och kärlavfallet som inte räknas som brännbart avfall.	
Motivering:	Deponering är det sämsta sättet att omhänderta avfall enligt EU:s avfallshierarki och bör undvikas. 20 procent av det avfall som går till förbränning går sedan vidare på deponi i form av aska. Genom ökad kvalitet på askan ökar möjligheterna till materialåtervinning istället för deponering.
Målansvar:	Österåkersvatten
Uppföljning:	Plockanalys
Aktivitet:	Genom ett strategiskt kommunikationsarbete föra ut kunskap om vad som ska läggas i säck- och kärlavfallet. Utredda nya insamlingssystem för ej brännbart material.
Berörda:	Roslagsvatten avfallsavdelning Roslagsvattens marknadsavdelning SÖRAB

Delmål 7.3 År 2012 ska behandling av matavfall med biogasproduktion vara säkerställd.	
Motivering:	Enligt Regional utvecklingsplan för Stockholm 2010 bör avfallet sorteras bättre och sedan användas inom energiproduktionen. Enligt God Bebyggd miljö ska minst 50 procent av hushållsavfallet återvinnas, inklusive biologisk behandling.
Målansvar:	Österåkersvatten
Uppföljning:	Behandlingskapacitet för matavfall med biogasproduktion är säkerställd.
Aktivitet:	Säkerställa att behandlingskapacitet finns antingen genom påbörjat samarbete med SÖRAB eller via upphandling.
Berörda:	Roslagsvatten avfallsavdelning SÖRAB

2.3.8 Deponering

Deponering ska bara ske om det inte finns andra behandlingsmöjligheter. Nedlagda deponier ska inte vara någon risk för människors hälsa eller miljön.

Det innebär att bara avfall som det inte finns några andra behandlingsmetoder för ska deponeras. Endast deponier som uppfyller högt ställda krav ska användas.

Delmål 8.1 År 2014 ska mindre än 8 % av allt hushållsavfall deponeras och det ska finnas en åtgärdsplan för att ytterligare minska deponeringen.	
Motivering:	Deponering är det sämsta sättet att omhänderta avfall enligt EU:s avfallshierarki och bör undvikas. Idag deponeras 29 % av allt grovavfall, eller 12 % av allt hushållsavfall inklusive grovavfallet. Det motsvarar 70 kg/person, att jämföra med 28 kg/person som snitt i Stockholms län.
Målansvar:	Österåkersvatten
Uppföljning:	Åtgärdsplan för minskning av deponering finns.
Aktivitet:	Verka för att utsortering av gips och eventuellt andra nya fraktioner kan ske på den nya återvinningscentralen samt undersöka vilka ytterligare fraktioner som deponeras och hur dessa skulle kunna hanteras. Ta fram en åtgärdsplan. För att ta fram en åtgärdsplan kan t.ex. en översyn av befintliga insamlingsystem göras, möjligheter till miljöstyrning av taxan undersökas, en bättre identifiering av verksamhetsavfallet göras etc.
Berörda:	Roslagsvatten avfallsavdelning SÖRAB

Delmål 8.2 Sluttäckning av Brännbackens deponi ska enligt aktuell plan vara avslutad 2013.	
Motivering:	För säkerställande om en korrekt hantering av kommunens deponier.
Målansvar:	BRÅAB Samhällsbyggnadsnämnden
Uppföljning:	Sluttäckningen av brännbackens deponi är avslutad.
Aktivitet:	Genomförande av sluttäckning enligt plan. Tillsyn av verksamheten.
Berörda:	BRÅAB Samhällsbyggnadsförvaltningens miljö- och hälsoskydds-enhet

He
74

Delmål 8.3	Nedlagda deponier där kommunen kan ha varit verksamhetsutövare ska inventeras och riskbedömas för att avgöra om åtgärder behöver vidtas för att minska riskerna för människors hälsa och miljön
Motivering:	Det saknas tillräcklig kunskap om hur deponierna har använts, vilka som är ansvariga och vilka risker som de kan medföra för miljön.
Målansvar:	BRÅAB Samhällsbyggnadsnämnden
Uppföljning:	Riskklassning genomförd.
Aktivitet:	Riskbedömning enligt Naturvårdsverkets riktlinjer i rapport 5978 och 5977 av de deponier som har tagit emot hushållsavfall och industriavfall.
Berörda:	BRÅAB Samhällsbyggnadsförvaltningen

3 Viktiga aspekter vid formulering av mål och aktiviteter

När målen, delmålen och aktiviteterna har formulerats har det gjorts med beaktande av en flora av olika kriterier och aspekter. Lagstiftningen och de nationella, regionala och lokala miljömålen som presenteras närmare i bilaga 5 utgör en viktig grund, liksom övriga lokala styrdokument. Även trender har beaktats. För avfallshanteringen finns ett antal kriterier som genom beslut eller praxis gäller för dagens insamlingsystem. Dessa har utvecklats och preciserats.

3.1 Allmänna kriterier för dagens och framtidens insamlingsystem

Här presenteras de lokala kriterier som ligger till grund för dagens och framtidens avfallshantering.

- Avfallshanteringen ska vara lättillgänglig
Avfallshanterings tillgänglighet styrs till stor del inom det kommunala planmonopolet. Det handlar t.ex. om korta avstånd till återvinningsstationer för förpackningsmaterial, återvinningscentraler för grovavfall och miljöstationer för farligt avfall eller motsvarande funktioner. Under den senaste planperioden minskade tillgängligheten att lämna förpackningsmaterial och det finns därför anledning att arbeta vidare mer aktivt med den här frågan.
- Alla ska ha möjlighet att få hämtat avfall vid sin fastighet om framkomlighet finns
Ambitionen är att den som så önskar ska kunna få hushållsavfall hämtat vid sin egen fastighet, under förutsättning att vägen fram till fastigheten uppfyller lokala föreskrifter om avfallshantering för Österåkers kommun. Det senare innebär att det finns hushåll som inte kommer att kunna få denna möjlighet, t.ex. vissa

skärgårdsfastigheter, vissa radhusområden, avstyckade tomter, eller fastigheter i andra trånga områden. Den som önskar fastighetsnära insamling kan också för vissa avfallsslag behöva betala för den service som ligger utanför den grundläggande servicen.

- Trafiksäkerheten ska inte äventyras
Insamlingen av avfall ska ske på ett trafiksäkert sätt så att risken för olyckor minimeras. Ur ett nationellt perspektiv har avfallsbranschen fram till på senare år årligen varit orsak till flera påkörningsolyckor. I Österåker ska trafiksäkerheten säkerställas genom att renhållningsfordon undviks i områden där vägarna inte uppfyller föreskrifter om avfallshantering för Österåkers kommun och genom att trafiksäkerhetsaspekter beaktas i översikts- och detaljplanarbetet.
- Arbetsmiljön för dem som hämtar ska vara god
Arbetsmiljöproblem får inte förekomma. Detaljplaner ska utformas på sådant sätt att arbetsmiljöverkets föreskrifter kan efterlevas. Det finns därför ett behov av tydliga lokala riktlinjer för hur detta ska ske och som även sammanfattar de nationella kraven. Detta gäller såväl transportvägar som utformning av hämtställen och soprum. Denna ambition bör förtydligas med att mekaniska lösningar ska eftersträvas i så hög grad som möjligt, till exempel underjordsbehållare, sopsugsystem eller matavfallskvarnar kopplade till separat tank i flerbostadshus. Den här typen av gemensamma lösningar går dock delvis stick i stäv mot ambitionen att alla fastigheter ska kunna få hämtat avfall vid sin fastighet när det rör sig om enfamiljshus. Tydligare riktlinjer behövs därför som beskriver när det är lämpligt med gemensamma lösningar och inte.
- Skärgården ska vara levande
Det ska vara möjligt att bo året runt i skärgården, och det ska finnas möjlighet att som turist göra sig av med sitt avfall på ett enkelt och betryggande sätt. Samtidigt måste avfallshanteringen anpassas efter de geografiska förutsättningarna så att arbetsmiljön inte åsidosätts.
- Renhållningsavgiften ska täcka en god men rimlig service
Servicen som tillhandahålls inom ramarna för renhållningstaxan ska vara grundläggande men god. En utökad service, t.ex. fastighetsnära insamling av andra fraktioner än säck- och kärlavfall ska tillhandahållas mot en självkostnadsavgift för dem som önskar.

3.2 SÖRABs plan för ett hållbart samhälle 2009-2011

Miljöbalken påpekar att kommunen bör beakta möjligheten att utarbeta avfallsplanen gemensamt med andra kommuner, och

K BS

Renhållningsverksföreningen⁷ har i sin rapport *Handledning i kommunal avfallsplanering 2006:13* konstaterat att regional samverkan är en av framgångsfaktorerna vad gäller avfallsplanering. Av Österåkers fritidsabbonenter är ca 2000, eller 9 % av Österåkers samtliga abonnenter, permanentboende i någon av SÖRAB-kommunerna och en ökad harmonisering kan antas ge en ökad förståelse för avfallssystemen i stort för dem som äger, nyttjar eller flyttar mellan fastigheter inom regionen. Österåkersvatten som är huvudman för kommunens avfallsverksamhet har även uttryckt en viljeinriktning att närma sig SÖRAB. Arbetet med planen har därför utgått från den avfallsplan som ägarkommunerna till SÖRAB har tagit fram som styrdokument för arbetet med deras avfallshantering fram till år 2020.

⁷ Branschorganisationen för avfallshantering och återvinning, numera kallad Avfall Sverige.

4 Planens miljöpåverkan

Miljöpåverkan för de mål som har tagits fram sammanställs i tabellen nedan och visar en övergripande bild av vad genomförandet av avfallsplanens delmål till 2014 kommer att medföra för de nationella miljökvalitetsmålen. Att titta alltför strikt på hur de olika målen i avfallsplanen påverkar miljökvalitetsmålen kan dock vara felvisande. Dels verkar flera av målen i avfallsplanen indirekt och på längre sikt genom att skapa förutsättningar för övriga mål, dels syftar vissa mål till att uppfylla annan lagstiftning eller till att avfallshanteringen ska röra sig uppåt i avfallshierarkin. Även detta är en nationell målsättning men som inte alltid tydligt kan utläsas i de nationella miljökvalitetsmålen. Miljöbedömningen presenteras i sin helhet i bilaga 6.

Tabell 1. -1: Negativ miljöpåverkan, 0: Ingen eller liten miljöpåverkan och +1: Positiv miljöpåverkan.

	God bebyggd miljö	Begränsad klimatpåverkan	Gifrfri miljö	Frisk luft	Ingen övergödning	Bara naturlig försurning	Skyddande ozonskikt *	Annan lagstiftning eller avfallshierarkin
Mål 1. Människan i centrum	0	0	0	0	+1	0	0	+1
Mål 2. Kvalitet	+1	0	0	0	0	0	0	+1
Mål 3. Minska avfallets mängd	0	(+1)	0	0	0	0	0	+1
Mål 4. Minska avfallets farlighet	0	0	+1	0	0	0	0	+1
Mål 5. Öka återanvändningen	(+1)	(+1)	0	0	0	0	0	+1
Mål 6. Öka materialåtervinningen	+1	+1	0	**	**	**	0	+1
Mål 7. Energiutvinning	+1	+1	+1	+1	0	+1	0	+1
Mål 8. Deponering	+1	0	0	0	0	0	0	+1

* Miljömålet skyddande ozonskikt påverkas generellt sett av avfallshanteringen, men i detta fall bedöms inte genomförandet av planen medföra betydande ökning eller minskning av den påverkan som sker⁸.

** Oklart hur påverkan ser ut.

⁸ SÖRABs avfallsplan, bilaga 5.

14 761

5 Ekonomi

För att nå avfallsplanens mål krävs att det finns ekonomiska och personella resurser för de aktiviteter som har planerats och att styrningen av avfallsekonomin drar åt samma håll som det övergripande målet genom att till exempel tillföra de resurser som behövs för genomförandet och miljöstyrning av taxan. Utöver resurser hos Roslagsvatten och övriga berörda verksamheter kommer det också att innebära att medborgare, fastighetsägare, producenter och i vissa fall andra behöver bidra för att målen ska nås.

5.1 Avfallsekonomi i ett historiskt perspektiv

Avfallshanteringen har förändrats under de senaste två decennierna. Tidigare var avfallens hygieniska aspekter av störst betydelse, medan fokus idag ligger på att minimera miljöbelastningen och säkerställa ett effektivt utnyttjande av de resurser som avfallet utgör. Det innebär att avfallshanteringen idag är betydligt mer komplex än för en generation tillbaka. Den ökade komplexiteten har också ökat kostnaderna för avfallshanteringen bland annat genom skatt på deponering av avfall och kostnader för ökad sortering. Den ökade sorteringen har dock inneburit även samhällsekonomiska vinster i form av bättre service, bättre miljö, minskade sjukvårdskostnader och minskat produktionsbortfall⁹. SÖRAB beskriver det tydligt i sin avfallsplan – avfallshanteringen har blivit dyrare, men för samhället och miljön som helhet har det skett betydande kvalitetshöjningar som också lönar sig ekonomiskt. Eftersom det fortfarande finns en hel del att göra för att höja kvaliteten och minska resursåtgången kommer de resurser som behöver avsättas för att uppnå planens mål med stor sannolikhet att betala sig på lång sikt. Om ökad återanvändning och återvinning nås är det inte heller orimligt att anta att kostnaderna för avfallshanteringen minskar genom att behandlingskostnaderna minskar.

5.2 Principer för avfallsekonomi

Kostnaderna för avfallshanteringen styrs huvudsakligen av uppsatta miljömål. I miljölagstiftningen som har till syfte att nå dessa mål finns ett antal principer som är relevanta för avfallshanteringen:

- Hållbar utveckling. Den övergripande målsättningen med de nationella miljömålen är att kommande generationer inte ska få försämrade möjligheter att tillgodose sina behov.
- Förorenaren betalar. Enligt principen ska kostnaderna för bortscaffande av avfall bäras av de innehavare som överlämnar avfall till insamlare eller avfallsföretag, och/eller av de tidigare innehavarna eller tillverkarna av de produkter från vilka avfallet härrör.

⁹ Plan för avfallshantering i ett hållbart samhälle 2009-2020, SÖRAB

- EU:s avfallshierarki. Principen innebär att avfall ska hanteras på ett så miljöanpassat sätt som möjligt. Det bästa är att avfall inte uppstår. Har avfallet väl uppstått ska det i första hand återanvändas. Därefter är det miljöbästa alternativet att avfallet materialåtervinns, följt av energiåtervinning och endast då inget annat alternativ är möjligt ska avfallet deponeras.

Dessa principer kan användas för att miljöstyra den lokala avfallstaxan. Det är viktigt att miljömål och ekonomiska styrmedel drar åt samma håll och inte motverkar varandra.

5.3 Ekonomiska styrmedel

Det finns flera styrmedel inom avfallsområdet. De vanligaste är skatter, avgifter och panter, andra är bidrag och subventioner. Den kommunala renhållningen finansieras helt genom den renhållningsavgift som tas ut av abonnenterna. Avgiftens storlek regleras i renhållningstaxan som antas av kommunfullmäktige.

5.3.1 Skatter

Skatt på avfall som deponeras infördes år 2000 i syfte att minimera deponi som behandlingsmetod. Skatten har varit effektiv och mängden deponerat hushållsavfall har minskat med mer än 80 procent under de senaste tio åren enligt statistik från branschorganisationen Avfall Sverige.

5.3.2 Avgifter

Kostnaderna för den kommunala avfallshanteringen styrs av renhållningsavgiften och den taxa som beslutas av kommunfullmäktige. Renhållningsavgiften tas ut som en självkostnadsavgift och anpassas efter de kostnader som avfallshanteringen medför. Enligt miljöbalken får renhållningsavgiften tas ut på ett sådant sätt att återanvändning, återvinning eller annan miljöanpassad avfallshandling främjas. Kommunallagens likställighetsprincip gäller, men kommunen har möjlighet att på olika sätt fördela sina taxeintäkter mellan olika behållartyper, fast och rörlig avgift, tätort och landsbygd, företag och hushåll, fastboende och fritidsboende samt villor och flerfamiljshus.

Genom en miljöstyrande taxa skapas incitament för kunderna att hantera sitt avfall på ett så miljömessigt bra sätt som möjligt. I arbetet med att minska mängden osorterat avfall är det därför viktigt att den taxa som tas fram styr mot samma mål som den övriga verksamheten. På så vis förstärks också den pedagogiska effekten av att den som genererar avfall även ska betala för de miljökostnader det medför, och att det lönar sig att göra vad som är miljömessigt mest rätt.

Från och med 2012 kommer Österåkers renhållningstaxa att styras mer mot principen om att förorenaren ska betala, bland annat genom att behovshämtning införs. Lämpliga sätt att miljöstyra taxan skulle även kunna vara att subventionera utsortering av matavfall och fastighetsnära hämtning av farligt avfall.

5.3.3 Övriga styrmedel

Pantsystemet har tidigare varit det vanligaste ekonomiska styrmedlet på avfallsområdet och i Sverige finns en lång tradition av pantsystem¹⁰. Idag används panter huvudsakligen på avfall som omfattas av lagen om producentansvar för förpackningar.

Miljöavgifter och subventioner används i första hand för att korrigera externa effekter. Miljöavgifter fördyrar t ex. för verksamheter så att deras priser i sin tur bättre ska avspegla de samhällsekonomiska effekterna. De vanligaste miljöavgifterna inom avfallsområdet är bilskrotningspremier och förpackningsavgifter.

5.4 Tillgängliga resurser

I Roslagsvatten är de tillgängliga personalresurserna för arbete med avfallsplanering, upphandling, uppföljning av entreprenader, information, åtgärder, skrotbilar med mera för närvarande 2,8 årsarbetskrafter att fördela på Österåkers kommun och Vaxholms stad. För att nå mål kan planen komma att medföra att extra personal behöver tas in under vissa perioder för att genomföra aktiviteter som den ordinarie personalen inte kan belastas med.

Det är angeläget att Roslagsvatten verkar för att Vaxholmsvatten, i den mån det är relevant, tar fram en avfallsplan som ligger väl i linje med Österåkers plan. På så vis kan Roslagsvattens resurser nyttjas så effektivt som möjligt i arbetet med att utveckla regionens avfallshantering. Inte desto mindre angeläget är att få till stånd ett samarbete med SÖRAB av samma skäl.

5.5 Bedömning av resursbehov

För Roslagsvatten bedöms resursbehovet i första hand bli stort vad gäller att nå målet om insamlade mängder matavfall, eftersom ett helt nytt system behöver införas. Extra personal kommer att behöva tas in för detta projekt. För övrigt har resursbehovet för information och kommunikation generellt bedömts vara stort. Det stora behovet motiveras både av att det kommer ta ekonomiska resurser i anspråk som inte finns tillgängliga idag, och av att vi kan komma att behöva bygga upp en ökad kompetens och kompletterade kommunikationskanaler. Arbetet med att komma tillrätta med arbetsmiljöproblem kan även komma att innebära behov av extra personal.

Behovet av uppföljning ökar. Det statistiska underlaget behöver i vissa fall förbättras, plockanalyser, medborgarundersökningar och kontroller kan komma att behöva göras oftare än idag. Detta innebär en ökad kostnad. Genom att verksamheten utvecklas i rätt riktning kommer förhoppningsvis dessa och övriga aktiviteter på sikt att bära sin egen kostnad.

5.6 Potentiella besparingar

Om målen i planen nås finns det även besparingar att göra. Räknar man med att 27 procent av hushållsavfallet utgörs av

¹⁰ Gästrike Återvinnarens avfallsplan, bilaga 2.

förpackningsavfallet skulle det för villahushållen utgöra en besparingspotential på ca 2,5 miljoner kronor¹¹. Om dessa förpackningar och tidningar minskar så att förpackningsmängderna i säck- och kärlavfallet uppgår till max 15 procent, såsom är målet, skulle det innebära en besparing på ca 1 miljon kronor bara hos villahushållen.

Behandling av deponifraktionen utgjorde 2009 tio procent av grundavgiften, dvs. totalt 1,7 miljoner kronor¹². Om deponifraktionen skulle minska från 12 till 8 procent skulle det kunna innebära ca en halv miljon kronor som istället skulle kunna användas till att återvinna delar av deponifraktionen.

¹¹ Kostnaden är beräknad på ett normalabonnemang på fastlandet, 190 l, med tömning 31 ggr/år enligt 2010 års priser med tömning 531 kr och behandling 424 kr.

¹² Utgår från befintligt entreprenadavtal när avfallsplanen skrivs, 2011.

K AB

6 Handlingsplaner och uppföljning

Uppföljning av handlingsplaner och mål är en central del i arbetet för att se att trenden går i rätt riktning och att målen nås. Om uppföljningen visar att utvecklingen är den motsatta mot den önskade kan aktiviteterna eller resursbehovet behöva ses över. Uppföljningen av avfallsplanen kommer att samordnas av en arbetsgrupp sammansatt av handläggare från Roslagsvatten och Samhällsbyggnadsförvaltningen, med en huvudsamordnare hos Roslagsvatten.

6.1 Årliga handlingsplaner och årlig uppföljning

Aktiviteterna för de olika delmålen ska arbetas in i berörda förvaltningars verksamhetsplaner där kommande års arbete läggs fast. Respektive förvaltning säkerställer att tillräckliga ekonomiska och personella resurser finns avsatta för att åtgärderna ska kunna genomföras och för att åtgärderna utförs. Ansvarig person på respektive förvaltning meddelar också samordnaren vilka aktiviteter som har lagts fast för det kommande året och vilka resultat som har uppnåtts.

6.2 Årlig uppföljning

Handlingsplanerna följs upp årligen. Den årliga uppföljningen görs dels av ansvarig, dels av samordnaren som sammanställer resultaten. Resultaten analyseras och utvärderas och samordnaren ansvarar för att årligen återkoppla till berörda, allmänheten och ansvariga politiker. Uppföljningen ska visa vilka aktiviteter som har genomförts och inte och för pågående aktiviteter redovisas aktuell status.

Uppföljning ska även ske genom:

- Plockanalyser av hushållsavfall och grovavfall
- Medborgarenkäter, attitydundersökningar och övriga medborgarkontakter
- Utvärdering av resultatet av taxans miljöstyrning
- Mätning av avfallsmängder
- Sammanställning av behandlingssätt
- Avfall Sveriges statistikuppföljnings- och värderingssystem

6.3 Avstämning av delmål

En mer omfattande uppföljning och förslag till nya delmål tas fram vid kontrollpunkterna 2014 och 2017. Vid dessa revideringar ska det uppnådda resultatet utvärderas och nya delmål utarbetas för att nå de övergripande målen. Nya rön och ny lagstiftning kan också vid komma att leda till revidering av övriga delar av planen.

Utvärderingen som görs vid kontrollpunkterna ska redovisas till kommunfullmäktige, liksom de delmål som ska gälla för kommande period.

6.4 Slutlig avstämning

En slutuppföljning ska ske vid planperiodens slut. Utvärderingen ska redovisas till kommunfullmäktige.

Förslaget har utarbetats av
Österåkers kommun genom
Roslagsvatten i samarbete med
Samhällsbyggnadsförvaltningen

184 86 Åkersberga

www.roslagsvatten.se
www.osteraker.se

He AD
